

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет перекладознавства

Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В.Корунця

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства

РЕАЛІЇ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ:
ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТИ

Студентки групи МПа 54-18
денної форми навчання
факультету перекладачів
спеціальності 035 Філологія,
спеціалізації 035.041 Германські мови і
літератури (переклад включно),
перша – англійська,
освітньо-професійної програми Перекладознавство:
професійно-орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
Серової Катерини Єгорівни

Допущена до захисту
«_____» _____ 2019 року

Завідувач кафедри
_____ проф. Ніконова В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник:
доктор філологічних наук,
професор Ніконова В.Г.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

School of Translation Studies

Korunets Department of English and German Philology and Translation

Master Qualifying Paper in Translation Studies

REALIA IN CONTEMPORARY ENGLISH NEWSPAPER DISCOURSE:
LINGUOCULTURAL AND TRANSLATION ASPECTS

Group MPa 54-18
Faculty of translation
Full-time student
Majoring 035 Philology,
Specialization 035.041 Germanic Languages
and Literature (including Translation), English
as the first language, Educational
Programme Translation Studies: Specialized
Translation (English and Second Foreign
Language)
Kateryna Ye. Serova

Research supervisor:
V.H. Nikonova
Doctor of Philology,
Full Professor

Kyiv – 2019

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра англійської і німецької філології та перекладу
імені професора І.В.Корунця

Затверджую:

Завідувач кафедри англійської і німецької філології
та перекладу імені професора І.В.Корунця

_____ (підпис)
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.
“10” вересня 2019р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _____ курсу _____ групи факультету перекладознавства КНЛУ

(ПІБ студента)

спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно),
перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований
переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи _____

Науковий керівник _____

Дата видачі завдання “10” вересня 2019 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

Найменування частин і план кваліфікаційну роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2018 р.	
Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2018 р.	
Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англомовних речень та їх переклад)	Грудень 2018 р.	
Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2019 р.	
Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2019 р.	
Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2019 р.	
Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	17 жовтня 2019 р.	
Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2019 р.	
Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2019 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету
перекладознавства

спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури
(переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна
мова)

(ПІБ студента)

Затемою _____

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
	Наявність основних структурних компонентів	_____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні
2	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне
3	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
4	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
5	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
6	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам
7	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	_____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____
(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ___ ” _____ 2019 року.

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) _____ курсу групи _____ факультету
перекладознавства

спеціальності 035. Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури
(переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми**
Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

_____ (ПІБ студента)

за темою _____

	Критерії	Оцінка в балах
1	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____ (ПІБ рецензента)

_____ (підпис рецензента)

” ____ ” _____ 2019 р.

ЗМІСТ

<i>Затверджую:</i>	3
Завідувач кафедри англійської і німецької філології.....	3
та перекладу імені професора І.В. Корунця.....	3
_____ (підпис).....	3
д.ф.н., проф. Ніконова В.Г.....	3
“10” вересня 2019 р.....	3
Дата видачі завдання ____ “10” вересня 2019 р.....	3
Підписи студента і керівника.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ РЕАЛІЙ В МОВОЗНАВСТВІ Й ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	8
1.1 Реалія як лінгвістичне явище.....	8
1.2 Особливості відтворення реалій засобами цільової мови.....	14
1.3 Особливості газетного дискурсу та специфіка його перекладу....	27
Висновки до Розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2 ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ РЕАЛІЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ.....	38
2.1 Тематична класифікація реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі.....	38
2.2 Моделі реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі.....	46
2.3 Семантична класифікація реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі.....	49
2.4 Прагматичні функції реалій у газетному дискурсі.....	53

Висновки до Розділу 2.....	60
РОЗДІЛ 3 ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ.....	62
3.1. Способи еквівалентного відтворення українською мовою реалій при перекладі текстів сучасного англійськомовного газетного дискурсу...	62
3.2. Застосування перекладацьких трансформацій для збереження прагматичних функцій реалій у перекладі текстів сучасного англійськомовного газетного дискурсу.....	69
Висновки до Розділу 3.....	77
ДОДАТКИ.....	90

ВСТУП

Для сучасної теорії перекладу питання про збереження і передачі національної та історичної своєрідності перекладного тексту (а саме газетних творів), безсумнівно, є **актуальним**. У процесі перекладу збереження національно-культурних та історичних особливостей важливо тому, що культурологічний та історичний аспекти є складовою частиною не тільки змістовної, але й естетичної інформації оригіналу. Це особливо значимо для газетного тексту, однією з основних рис якого є яскраво виражене національне забарвлення змісту і форми, що цілком закономірно для мас-медіа як для способу відображення дійсності в образах.

Реалії привертають до себе в останні роки все більшу увагу вчених, які проводять дослідження в руслі лінгвокультурологічної і антропоцентричної парадигм мовознавства. Інтерес до вивчення лексичних одиниць, які репрезентують «культурні предмети» або «культурні концепти», і, отже, відображають національно-специфічні фрагменти мовної картини світу, не випадковий. Досить зазначити, що реалії займають важливе місце в тезаурусі мовної особистості, оскільки репрезентують такі предмети і явища, які вважаються першочерговими, «найближчими» для мовців на даній мові, інакше кажучи, є найбільш значущими у своїй лінгвокультурі. Будучи носіями інформації про світ з етнічних позицій, вони корелюють з явищами, присутніми в одній культурі і відсутніми в іншій. Внаслідок цього невідомі або маловідомі чужі реалії нерідко стають фактором ризику в міжкультурній комунікації і перешкоджають досягненню взаєморозуміння учасників діалогу як способу і засобу обміну культурними цінностями.

Особлива природа слів-реалій ставить їх дослідження в точку перетину проблем порівняльної лінгвістики, теорії міжкультурної комунікації, лінгвістики тексту, стилістики газетного дискурсу. Дані лексичні одиниці являють собою і серйозну перекладознавчу і перекладацьку проблему,

оскільки переклад – це завжди процес інтерпретації знаків однієї культури через знаки культури іншою.

Газети різнобічно досліджували науковці багатьох галузей. Лінгвісти здебільшого надавали перевагу дослідженню мови (М. А. Жовтобрюх, В. Г. Костомаров, О. А. Сербенська, Г. Я. Солганик, Р. Фаулер) та окремим мовним явищам (емоційно оцінній та зниженій лексиці: Б. О. Коваленко, Л. О. Ставицька, О. А. Стишов; ідеологічно забарвленій лексиці: Г. Б. Мінчак тощо), структури (К. С. Серажим, А. І. Мамалига), функціонально-стилістичним особливостям (Ю. О. Арешенков, І. В. Арнольд, Д. Байбер, М. М. Кожина : Конрад, Л. І. Мацько, Н. М. Разінкіна, Д. М. Шмельов) газети, тобто більш статичним рисам продукту діяльності преси. Проте особливості газетного дискурсу в контексті проблематики його відтворення та особливості його перекладу не знайшли значного відображення в сучасних мовознавчих дослідженнях, що обумовлює потребу в такому дослідженні та обґрунтовує його актуальність.

В якості **об'єкта дослідження** обрано реалії англійськомовного газетного дискурсу та способи перекладу реалій на українську мову.

Предметом дослідження служать тексти англійськомовних інтернет-газет та переклад реалій українською мовою.

Метою роботи є виявлення лінгвокультурологічних особливостей перекладу реалій..

Основні завдання дослідження полягали в наступному:

- визначити сутність реалії як лінгвістичного явища;
- розглянути наявні в сучасній теорії підходи до проблеми відтворення реалій засобами цільової мови;
- виявити особливості газетного дискурсу та визначити специфіку його перекладу;
- навести семантичну класифікацію реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі;

- визначити моделі реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі;

- розкрити прагматичні функції реалій у газетному дискурсі;

- окреслити способи еквівалентного відтворення українською мовою реалій при перекладі текстів сучасного англійськомовного газетного дискурсу;

- виявити специфіку застосування перекладацьких трансформацій для збереження прагматичних функцій реалій у перекладі текстів сучасного англійськомовного газетного дискурсу.

Для вирішення поставлених завдань і досягнення цілей були використані **методи**:

- Аналітичний метод: аналіз наукової та науково-методичної літератури з теми дослідження, наукових концепцій в сучасних вітчизняних і зарубіжних дослідженнях;

- Порівняльний метод: аналіз англійських та українських лексем, що номінують англійські національні реалії з метою пізнання подібностей і відмінностей; аналіз еквівалентності аналізованих лексем;

- Описовий метод, що виразився в інвентаризації слів-реалій;

- Квантитативний метод, що виразився в обчисленні аналізованих лексем.

Теоретична значущість. Дане дослідження дає внесок у подальший розвиток досліджень особливостей англійської мови, детально аналізуючи концептуальні характеристики англійської мовної культури.

Матеріалом дипломної роботи є англійськомовні уривки з автентичних джерел, які були відібрані нами з сучасного газетного дискурсу методом суцільної вибірки за випадковими датами, а саме американські газети: The New York Times та The Washington Post.

Практична цінність дослідження визначається можливістю використання його результатів у теоретичних курсах, на практичних заняттях з загального мовознавства, лексикології, лінгвістики.

Інформаційною базою дослідження є література в галузі перекладознавства, філології, літературознавства, публікації в профільних виданнях, а також власне досліджувані тексти.

Структурно робота складається з вступу, трьох розділів з підрозділами та висновків. До роботи додані списки аналізованих слів-реалій і перелік використаних джерел (73 найменування).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ РЕАЛІЙ В МОВОЗНАВСТВІ Й ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Реалія як лінгвістичне явище

Незважаючи на широке використання у філології терміну «реалія», успадкованого з класичних граматик, слід зазначити, що і в лінгвістиці, і в перекладознавстві поняття «реалія» визначено недостатньо точно. Однак термін «реалія» в значенні «реалія-слово» досить міцно зміцнився в перекладознавстві і лінгвокраїнознавстві, що не заважає йому співіснувати в своєму предметному значенні з низкою інших термінів: «безеквівалентна лексика», «екзотична лексика», «екзотизму», «етнографізми», «варваризми», «лакуни», «фонова і конотативна лексика». Ці поняття ріднить національне, історичне, місцеве, побутове забарвлення, відсутність відповідностей (еквівалентів) в мові перекладу, що робить питання про виділення реалій, їх опис і спроби класифікації дискусійним. Маючи складну семантичну структуру свого значення, слово «реалія» може бути використане в різних контекстах і може розпочинати синонімічні зв'язки з різними словами. Літературознавці і майстри художнього перекладу відзначають, що національне забарвлення літературного твору виражається через національні реалії. Чим ближче твір за своєю тематикою до народного життя, тим значніша роль мовних реалій [31 : 47].

Реалія – латинський прикметник середнього роду множини (realis, -e, мн. realia – «речовинний», «дійсний»), який під впливом аналогічних лексичних категорій перетворився на іменник. Ним позначають «предмет» і «річ», що матеріально існують, пов'язуючи за змістом з поняттям «життя» [34 : 155]. У перекладознавчих працях слово «реалія» як термін з'явилося у 40-х роках ХХ століття. Вперше його вжив відомий фахівець А. Федоров у праці «О художественном переводе» (1941 р.). З того часу проблема

визначення реалій є найактуальнішою. Одні називали реалії «локалізмами» і «етнографізму» [59 : 112], інші вживали відносно реалії термін «лакуна» [72], або «пробіл» (коли ситуації, звичайні для культури одного народу, не спостерігаються в іншій культурі [44 : 184]), треті пропонували називати безеквівалентні лексичні одиниці «алієнізмами» і «екзотизмами» [10 : 72]. Відомі теоретики перекладу С. Влахов і С. Флорін, у свою чергу, наполягали на терміні «реалія» і розуміли під цим терміном слова і словосполучення, що називають об'єкти, характерні для життя (побуту, культури, соціального та історичного розвитку) одного народу і чужі іншому. На їхню думку, реалії, будучи носіями національного та / або історичного колориту, як правило, не мають точних відповідностей (еквівалентів) в інших мовах, а отже, не піддаються перекладу «на загальних підставах», вимагаючи особливого підходу [18Error: Reference source not found : 47].

На думку О. Ахманової, реалії мають два значення. По-перше, – це різноманітні фактори, які вивчаються зовнішньою лінгвістикою, такі як державний устрій певної країни, історія й культура народу, мовні контакти носіїв мови тощо з погляду їх відображення в певній мові, а, по-друге, – це предмети матеріальної культури [8 : 381]. Л. Бархударов визначає реалії як слова, що позначають предмети, поняття і ситуації, неіснуючі в практичному досвіді людей, що говорять на іншій мові, перераховує можливі референти предмети матеріальної і духовної культури, наприклад, страви національної кухні, види народного одягу і взуття, народних танців, політичні установи та громадські явища тощо. [9 : 114]. М. Вайсбурд до числа реалій відносить події суспільного і культурного життя країни, громадські організації та установи, звичаї і традиції, предмети побуту, географічні пункти, твори мистецтв і літератури, імена історичних особистостей, громадських діячів, вчених, письменників, композиторів, артистів, популярних спортсменів, персонажів художніх творів, явища природи (в останньому випадку реалії носять регіональний характер), а також безліч розрізнених факторів, що не піддаються класифікації [14 : 99].

У Л. Соболева терміном «реалія» позначаються побутові і специфічні національні слова і звороти, що не мають еквівалентів у побуті, а отже, і в мовах інших країн, і слова з національного побуту, яких немає в інших мовах, тому що немає цих предметів і явищ в інших країнах [50 : 290].

В. Россельс бачить в реаліях іншомовні слова, які позначають поняття, предмети, явища, що не існують у побуті того народу, на мову якого твір перекладається. Він пропонує більш розгорнуту дефініцію: реалія – предмет, поняття, явище, характерне для історії, культури, побуту, укладу того чи іншого народу, країни і не зустрічається в інших народів; реалія – також слово, що позначає такий предмет, поняття, явище, також словосполучення (зазвичай – фразеологізм, прислів'я, приказки, прислів'я), що включає такі слова [46 : 169].

Г. Томахін, вважає, що реалії – це назви предметів матеріальної культури, фактів історії, державних інститутів, імена національних і фольклорних героїв, міфологічних істот тощо, які властиві окремим націям та народам. Слова, що позначають ці явища, відносять до безеквівалентної лексики, оскільки вони сприяють вираженню понять, що відсутні в іншій культурі і, як правило, не перекладаються на іншу мову одним словом, не мають еквівалентів за межами мови, до якої вони належать. Отже, це слова, які позначають предмети та явища, пов'язані з історією, культурою, економікою і побутом певної країни, вони відрізняються повністю чи частково від лексичних понять слів тієї мови, із якою відбувається порівняння [53 : 5–6].

На думку Р. Зорівчак, реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основні лексичні значення яких вміщає в плані бінарного зіставлення традиційно закріплений за ними комплекс етнокультурної інформації чужої для об'єктивної дійсності мови сприймача [24 : 37]. Ми дотримуємося більш широкого трактування і, слідом за В. Виноградовим, вважаємо, що до реалій, крім явищ, які носять національний характер і матеріалізуються в безеквівалентній лексиці, також відносяться явища специфічні для певної

культури, явища, які не знайшли свого відображення в спеціальних словах і закріпилися в словах самих звичайних, однак, пов'язані з ними асоціації носять культурно-специфічний характер [17 : 88].

Часто термін реалія замінюють на «безеквівалентна лексика», але останнє поняття ширше, тому що до безеквівалентної лексики можна віднести і фразеологічні одиниці, і паремії, і каламбури. У поняття безеквівалентна лексика включається аспект сприйняття лексичних одиниць, що відображають реалії з позицій мови перекладу. У мові перекладу виникає явище, як би дзеркальне явищу реалій в мові оригіналу – лакуна. Лакуна – це відсутність у мові перекладу одиниці – еквівалента для відображення певної реалії вихідної мови. Не завжди можна провести чітку розмежувальну лінію між реаліями і одиницями, які мають у словнику іншої мови постійні відповідності. У сучасному світі в силу стрімко зростаючого інформаційного обміну, а також все більш тісного контакту між мовами та культурами все більша кількість лакун отримує стійке заповнення. Перекладачеві не доводиться шукати рішення при передачі все більшої кількості реалій, імен власних і географічних назв. При багаторазовому вживанні іншомовні реалії отримують спочатку okazіональний (разовий, характерний для одного слововживання) еквівалент, який переходить у узувальний, тобто стійкий [16 : 141].

В цілому можна сказати, що до розряду безеквівалентної лексики на сьогоdnішньому етапі відносяться власні імена й назви (назви нових корпорацій, засобів масової комунікації тощо), або маловідомі внаслідок віддаленості культур для носіїв іншої мови, як, наприклад, реалії китайської культури, проникаючі в українське життя (фен-шуй).

Поняття «реалія» слід відмежувати від поняття «термін». Терміни позбавлені будь-якого національного забарвлення і відносяться, в основному, до сфери науки, створюються штучно, виключно для найменування предмета чи явища, з поширенням яких і отримують широке застосування [8 : 406].

Важливою рисою реалій Г. Чернов називав їх «загальну вжитковість» і «широке входження в загальнонародну мову» [62 : 226-227]. Крім того, можна виділити наступні особливості вживання реалій:

1) реалія властива лише одному мовному колективу, а в іншому вона відсутня;

2) реалія наявна в обох мовних колективах, але в одному з них вона не відмічається спеціально;

3) у різних суспільствах подібні функції здійснюються різними реаліями (функціональна подібність різних реалій);

4) подібні реалії функціонально різні [53 : 6].

Реалії як одиниці перекладу поділяються на чотири типи: скорочення; слова; словосполучення; речення. За змістом реалії поділяються на загальні та асоціативні. Асоціативні реалії виражаються через особливу лексику. Це традиційна лексика і поняття, що існують у багатьох культурах. Завжди супроводжуються екстралінгвістичною інформацією (*información de fondo* – фонова інформація, пов'язана з позамовною дійсністю). Наприклад, у місяця є особливі конотації в різних культурах. Також це і колірні символи: у зеленого велике асоціативне поле в іспанській мові: *luna verde*, *viejo verde* (молодиться старий), *chiste verde* [18: 60-72]. Приклад: Назва роману панамського письменника Х. Белень «*Luna verde*» переведено дослівно «Зелена луна». В українського читача такий образ викликає лише подив або помилкові асоціації. Для жителя Панами або Чилі – це символ надії, добра ознака, бо для них зелений колір уособлює все молоде і прекрасне, символізує радість буття, а поняття місяця асоціюється з духовним станом людини, її настроєм, її долею.

За класифікацією В. С. Виноградова, реалії бувають [17 : 87]:

1) Побутові реалії: 1. Житло, майно фазенда; 2. Одяг, убори; 3. Їжа, напої; 4. Види праці та заняття; 5. Грошові знаки, одиниці міри; 6. Звернення;

2) Етнографічні та міфологічні реалії: 1. Етнічні і соціальні спільності та їх представники; 2. Божества, казкові істоти, легендарні місця.

3) Реалії світу природи: 1. Тварини; 2. Рослини; 3. Ландшафт, пейзаж.

4) Реалії державно-адміністративного устрою і суспільного життя (актуальні та історичні) : 1. Адміністративні одиниці і державні інститути; 2. Громадські організації, партії; 3. Основні військові і поліцейські підрозділи і чини.

5) Ономастичні реалії 1. Антропоніми; 2. Топоніми; 3. Імена літературних героїв; 4. Назва відомих громадських закладів.

6) Асоціативні реалії. Асоціативні реалії пов'язані з різними національними історико-культурними явищами і своєрідно втілені у мові. Такі реалії не знайшли своє відображення в спеціальних словах, в безеквівалентній лексиці, а «закріпилися» в словах самих звичайних (наприклад: кольору, символи).

Г.Д. Томахін також виділяє цей же тип реалій, але називає їх конотативними реаліями - лексичні одиниці, які, позначаючи звичайні поняття, що висловлюють разом з тим смислові та емоційні «фонові відтінки». Конотативні реалії протиставлені денотативними – лексичними одиницями, семантична структура яких цілком заповнена фоновією лексичною інформацією [53 : 41].

Конотативні реалії знаходять своє матеріалізоване вираження в компонентах значень слів, у відтінках значень слів, в емоційно-експресивних обертонах, у внутрішній формі слова, тощо, виявляючи інформаційні розбіжності понятійно-східних слів у порівнюваних мовах [53 : 42].

Отже, наведені класифікації можна об'єднати:

- за денотативною ознакою (позначений предмет, факт),
- за лінгвістичною природою (слова, словосполучення вільні і фразеологічні, вислови, комунікативні одиниці типу речення (фразеорефлекси)),
- за належністю до лексико-семантичної групи (тематичні),
- за часовою ознакою (історичні, сучасні),

- за локальною ознакою (національні, регіональні, локальні, мікролокальні).

Підсумовуючи зазначимо, що реалія, хоч і пов'язана здебільшого з художньою літературою, володіє великою схожістю з терміном, але в той же час може бути віднесена до безеквівалентної лексики, тоді як терміни, як правило, є перекладними еквівалентами, тобто мають повне мовне покриття в мові перекладу. Основні характеристики реалії як своєрідного перекладацького поняття – особлива категорія засобів вираження, які мають власні ознаки, що відрізняють їх від інших класів слів. Реалії володіють специфічним денотативним значенням, яке обумовлено приналежністю референта до певної культури і виявляється в опозиції «свій» / «чужий». Конотативні характеристики цих лексичних одиниць пов'язані з передачею національного (регіонального, місцевого), часового (історичного) та соціального колориту.

1.2 Особливості відтворення реалій засобами цільової мови

Одним з основних об'єктів теорії перекладу тексту є так звані «реалії». Багато теоретиків перекладу, кажучи про реалії, дають приблизні, неповні визначення цьому терміну, відзначаючи лише ті чи інші його ознаки. Одні вважають, що до реалій відносяться тільки чужі реалії, інші тлумачать реалії непомірно широко, в результаті чого відсутня чіткість у термінології, що вживається перекладачами і теоретиками перекладу, лінгвістами і лінгвокраїнознавцями відносно цього поняття. Проте абсолютно ясно одне: реалія найтіснішим чином пов'язана з позамовною дійсністю [18 : 16]. Називаючи предмети, поняття, явища культури та історії якої-небудь країни, реалія проте не відображає позамовний фон – часовий відрізок, для якого вона була характерна, а отже саме цей позамовний фон і повинен бути належним чином виражений в тексті перекладу.

Проблема перекладу реалій в цілому і відображення позамовної дійсності тексту за допомогою реалій зокрема – одна з найактуальніших проблем в теорії перекладу, і її в тій чи іншій мірі розглядали всі теоретики перекладу. У той же час практика міжкультурної комунікації, зокрема, практика перекладу, є невичерпним джерелом прикладів неточностей і спотворень, обумовлених міжкультурною асиметрією. Це говорить про те, що дане питання вивчене ще недостатньо. Якісна відмінність художнього перекладу полягає в тому, що він має справу з мовою не тільки в її комунікативній функції, а й у функції естетичній. Переклад газетного дискурсу вимагає від перекладача уміння відтворювати для читача не тільки ідейно-художній зміст перекладного твору, а й естетичну форму першотвору. Перекладач постійно повинен вирішувати взаємовиключні завдання: він повинен зробити переклад зрозумілим для читача і зберегти його національну специфіку, відтворити всі предмети іншого життя і не перевантажити незрозумілими деталями. Саме тому при перекладі особливу увагу необхідно приділяти перекладу реалій.

Однією з вимог, здавна висунутих теорією і практикою перекладацької діяльності, є вимога еквівалентності вихідного і кінцевого текстів. На думку В. Комісарова, вивчення рівнів еквівалентності дозволяє визначити, яку ступінь близькості до оригіналу перекладач може досягти в кожному конкретному випадку. Поняття еквівалентності розкриває найважливішу особливість перекладу і є одним з центральних понять сучасного перекладознавства [27 : 134].

Переклад реалій – частина великої й важливої проблеми передачі національної і історичної своєрідності, яка сходить, ймовірно, до самого зародження теорії перекладу як самостійної дисципліни. Про реалії, як про показники колориту, заговорили лише на початку 50-х рр.. минулого століття. Переклад реалій – культурно-специфічних слів – це комплекс перекладацьких прийомів, які забезпечують лінгвокультурну «адаптацію» реалії [15 : 268]. Таким чином, переклад цього розряду лексики зводиться до

пошуку прямих відповідностей в мові перекладу, а являє собою складний розумовий процес, що складається з осмислення культурного еквівалента, концепту і передачі форми, змісту, національного та історичного колориту засобами мови перекладу [3, с . 14].

Згідно вітчизняною традицією, реалія аналізується переважно в рамках лінгвістичної теорії перекладу, в якій перекладацька проблематика розглядається з позицій мовознавства, що включає теорію перекладу в число лінгвістичних дисциплін [26 : 5]. Своє головне завдання прихильники цього напрямку бачать у тому, щоб виявити системний характер процесу перекладу як переходу від однієї системи знаків до іншої і описати його шляхом виділення моделі перекладу і особливостей реалізації цієї моделі при перекладі текстів різної жанрово-стилістичної спрямованості [63, с . 3-4]. Оскільки переклад завжди має справу з мовою, завжди означає роботу над мовою, оскільки переклад неодмінно вимагає лінгвістичного вивчення – у зв'язку з питанням про характер співвідношення двох мов і їх стилістичних засобів [5 : 23].

Лінгвістичний підхід до вивчення перекладу, вважає А. Федоров, зачіпає саму його основу – мову, поза якою нездійсненні ніякі функції перекладу: ні його суспільно-політична, ні культурно-пізнавальна роль, ні його художнє значення. Лінгвістичне вивчення перекладу, тобто вивчення його у зв'язку із співвідношенням двох мов, дозволяє оперувати об'єктивними фактами мови, тому лінгвістичне перекладознавство є об'єктивна наукова дисципліна, заснована на вивченні мовних і стилістичних закономірностей. І хоча лінгвістичний шлях дослідження не є достатнім для постановки і вирішення всіх проблем перекладу (зокрема художнього), він, безумовно, необхідний у разі його вичерпного дослідження [54 : 24].

Аналіз реалії здійснюється дослідниками з урахуванням найважливіших категорій лінгвістичної теорії перекладу і на основі провідного методологічного принципу міжмовного лінгвістичного аналізу –

принципу взаємної перекладності як головної властивості, властивій всякій парі мов [21 : 184].

Основа системного підходу до реалії з погляду лінгвістичної теорії перекладу закладена в працях Я. Рецкер і пов'язана з розробленим ним поняттям закономірних відповідностей [45]. Однак найбільш докладне висвітлення ця проблема отримала в працях Л. Бархударова, А. Федорова, А. Швейцера.

У монографії Л. Бархударова «Мова і переклад» питання перекладу реалії, як і інших лінгвістичних знаків, розглядаються у зв'язку з поняттям еквівалентності, яке визначається як збереження незмінного плану змісту при заміні плану вираження оригіналу [9 : 11]. Вчений вважає, що незмінність плану змісту – поняття відносне, оскільки в перекладі завжди неминучі втрати. Збереження плану змісту передбачає передачу, поряд з предметом повідомлення, ситуацією і учасниками спілкування, різних типів мовних значень: референціального, що резюмує відношення знак – клас охоплюють предметів або ситуацій; прагматичного (відношення знак – учасник мовного процесу), внутрілінгвістичного (знак – інші знаки). Зазначені значення проявляються в перекладі через один з типів відповідностей: повна відповідність, часткова відповідність або відсутність відповідності. Реалії – це типовий випадок відсутності відповідності, який заповнюється в перекладі транскрибуванням, описовим або приблизними шляхом або за допомогою ряду перекладацьких трансформацій.

Зіставлення лексичних одиниць різних мов, які при першому до них підході сприймаються як такі, що повністю збігаються, при більш детальному розгляді свідчить про значну відмінність їх референціальних значень і, отже, про плинність кордонів між типами відповідностей. Реалія зближується з іншими типами лексичних одиниць, оскільки повний збіг слів у різних мовах у всьому обсязі їх референціального значення відносно рідкий. Тому передача слів, що позначають реалії, повинна здійснюватися на

основі семантичної еквівалентності текстів і з урахуванням принципу підпорядкування елементів цілому [9 : 17].

А. Федоров розглядає реалії як крайній випадок безеквівалентності – безеквівалентності «в чистому вигляді» [54 : 184] і пов'язує вирішення питання про їх передачу з теорією лексичних варіантів. Лексичні варіанти, в його розумінні, це частина тих співвідносних і паралельних засобів, якими мова володіє для вираження більш-менш однорідної змісту.

Причому, як відзначають С. Влахов і С. Флорін, поняття «переклад реалій» двічі умовно: реалія, як правило, неперекладна (у словниковому порядку), проте вона передається (у контексті), але не шляхом перекладу. Основних труднощів передачі реалій при перекладі дві: 1) відсутність в мові, на яку перекладається, відповідності (еквівалента, аналога) через відсутність у носіїв цієї мови об'єкта, що позначається (референта) і 2) необхідність поряд з предметним значенням (семантикою) реалії передати колорит (конотацію) – її національне і історичне забарвлення [18 : 79-80]. Навіть тоді, коли у реалії є словниковий еквівалент в мові і він зафіксований у словниках, перекладач далеко не завжди може бути впевнений у тому, що цей еквівалент входить в рецептивний словник кінцевого одержувача [64 : 153].

Перекладач у своїй практичній діяльності занурюється щораз у фрагмент чужої мовної картини світу, одним з найважливіших структурних елементів якої є слово. В освоєнні мовної картини світу важливу роль відіграють слова-реалії, більшу частину яких слід назвати ключовими: можна вважати лексичну одиницю деякої мови «ключовою», якщо вона може служити свого роду ключем до розуміння якихось важливих особливостей культури народу, що користується даною мовою [51 : 11].

Слід зазначити, що ключові лексичні одиниці – явище двостороннє, оскільки, з одного боку, вони акумулюють знання, осмислені попередніми поколіннями, з іншого боку – вони здатні передати ці знання наступним поколінням. Справедливими в цьому відношенні можна вважати слова Є. Сорокіної: «Мова і образ мислення взаємопов'язані. З одного боку, в мові

знаходять відображення ті риси позамовної дійсності, які представляються релевантними для носіїв культури, що користується цією мовою; з іншого боку, опановуючи мову і, зокрема, значення слів, носій мови починає бачити світ під кутом зору, підказаним його рідною мовою, і зживається з концептуалізацією світу, характерною для відповідної культури. У цьому сенсі слова, що містять у собі лінгвоспецифічні концепти, одночасно «відбивають» і «формують» образ мислення носіїв мови» [51 : 12].

Одним з найактуальніших завдань, спільних для лінгвокультурології та теорії перекладу, є нагальна задача передачі реалій однієї мови засобами іншої мови таким чином, щоб найбільш адекватно зберегти межі поняття, номінованого тим чи іншим словом. Важливим при цьому є збереження адекватності реалій в сприйнятті носіїв мови перекладу [76: 43].

Предмети і поняття, що характеризують яку-небудь культуру, її національні та етнографічні особливості, що входять складовими компонентами в наукову картину світу, породжують прогалини в процесі передачі своїх найменувань на іншу мову. Функція перекладача – намагатися, максимально зберігаючи наукову картину світу, представлену в тексті, відтворити предмет перекладу в створюваному тексті [73: 57].

Для цього дослідження важливими представляються слова О. Корнілова «про мовну картину світу окремої людини» [29 : 15], які дозволяють стверджувати, що автор тексту і його перекладач, навіть будучи сучасниками, володіють різними мовними картинами світу. За умови, якщо автор тексту і його перекладач відносяться до різних епох, відмінність в мовних картинах світу стає безперечною.

Одним із проблемних питань є переведення реалій, представлених у мовній картині світу. Слід навести думку А. Федорова, який зазначає, що класифікації реалій – питання екстралінгвальне, пов'язане з описом об'єктів, а не мови. Питання лінгвістичне – способи передачі слів як назв реалій [54 : 151]. Зміни в мовних картинах світу відбуваються під впливом часу і

пов'язаними з ним поняттями синхронії та діахронії, отже, на переклад реалій великий вплив має чинник часу.

А. Швейцер розглядає реалію в рамках прагматики перекладу, визначальною відношень між мовним вираженням і учасником комунікативного акту – відправниками та одержувачами повідомлення [63 : 239]. Вчений вважає, що прагматика лежить в основі перекладацької еквівалентності: якщо зміст вихідного і кінцевого тексту сприймається по-різному їх одержувачами, то переклад як двомовний комунікативний акт не досягає своєї мети [63 : 239]. Його точка зору близька розумінню еквівалентності, представленою в працях багатьох відомих зарубіжних дослідників. Тут можна назвати концепцію «динамічної еквівалентності» відомого американського вченого Ю. Найди [36], принцип класифікації текстів з орієнтацією на читача, запропонований німецьким лінгвістом А. Нойбертом [38], теорію функціональної еквівалентності, засновану на прагматиці значення у трактуванні німецького вченого Г. Егера [23].

Прагматичний компонент змісту, підкреслює А. Швейцер, впливає на передачу всіх інших його компонентів і розширює діапазон засобів, що використовуються для перекладу безеквівалентних лексичних одиниць.

Стосовно до реалій важливий такий критерій, як «ступінь знайомства з предметом» в одержувача перекладу [68]. При передачі на англійську мову реалій-совєтизмів спостерігається наступна закономірність: в текстах, розрахованих на фахівців, а також на читачів, знайомих з радянськими реаліями, переважають транслітерація і калька. У текстах, адресованих більш широкій аудиторії, частіше зустрічаються пояснювальний, описовий та інші види перекладу, а транслітерація і калька зазвичай супроводжуються пояснювальними коментарями [63 : 251].

У А. Швейцера, таким чином, принципове значення набуває «фактор адресата» (інформаційний запас одержувача інформації). Останній в іншій термінології визначається як ступінь преінформаційного запасу [13] або як рівень здатності розуміння тексту адресатом [36].

Ще один важливий критерій, запропонований А. Швейцером, - функціональна роль реалії в повідомленні. Беручи до уваги функціональну значимість, перекладач може «зняти реалію» у кількох особливих випадках:

- якщо вона несе незначну навантаження у смисловій структурі тексту;
- якщо вона згадується лише епізодично;
- якщо вона виконує не денотативну, а експресивну функцію і, отже, не

може викликати конкретні образні асоціації у читача тексту перекладу [63 : 251].

Цей прийом відомий також як «опущення реалії» або «нульовий переклад» [18 : 109]. Він може знижувати когнітивну цінність тексту, але не заважає досягненню основної його функції – поетичної [21 : 486].

Висуваючи в якості вирішального критерію еквівалентності при перекладі умову прагматичної адекватності, А. Швейцер підкреслює, що соціально-культурні відмінності між одержувачами вихідного і кінцевого повідомлення дозволяють говорити лише про відповідність, але не про повну тотожність сприйняття ними відповідних текстів. Тому перекладацьке рішення носить не максимальний, а оптимальний характер, обумовлений прагненням врахувати два суперечливі вимоги – відображення жанрово-стилістичних особливостей оригіналу і уподібнення відповідним творам мовою перекладу [63 : 262].

На думку В. Гака, загальна інвентаризація та типологічна класифікація всіх можливих мовних перетворень може надати перекладу істотну користь. З одного боку, вона дозволяє дати лінгвістичне пояснення будь-якого виду розбіжностей при перекладі, з іншого – надає перекладачеві повний набір засобів, здатних виражати дане значення, що дозволяє уникнути стихійного характеру перекладацьких перетворень [19 : 64] або так званого перекладацького свавілля.

Відповідно до точки зору В. Гака, вихідною одиницею вивчення типів перетворень при перекладі в тексті є висловлення, тобто актуалізоване речення. Його дослідження здійснюється шляхом аналізу семантичної

структури висловлювання, що описує даний відрізок ситуації, і слова як компонента висловлювання [37 : 469]. Оскільки в основі семантичних змін найменування (семантичних трансформацій) лежать формально-логічні відносини між поняттями, визначити семантичні трансформації можна виходячи з типів зв'язків, що відображають асоціації, здатні виникнути в свідомості людини. На основі п'яти основних логічних відносин між поняттями (рівнозначність або збіг обсягів двох понять, виключення, контрадикторність, підпорядкування або включення, перехрещення або перетин) В. Гак виділяє п'ять семантичних процесів і типів трансформації найменування. Це логіко-семантична синонімія, зміщення (використання для найменування даного поняття назви суміжного поняття в межах одного родового поняття), антонімія, розширення чи звуження і семантичний процес перенесення (метафора чи метонімія) [20 : 470-471].

Для реалій як слідства асиметрії в семіотичному плані, яка полягає у відсутності одного з компонентів знакового відношення: позначуваного або позначаючого [20 : 146], найбільш істотними виявляються відношення рівнозначності. Вони забезпечують адекватність опису ситуацій з точки зору що позначаються денотатів. Наприклад, при перекладі на французьку мову оповідання А. П. Чехова «Агрус» реалія «десятина» у фразі «Він читав одні тільки оголошення про те, що продаються стільки-то десятин ріллі» передана словом *argent* (старовинна французька міра площі, удвічі менше десятини). Оскільки точна кількість землі тут не має значення, російська реалія замінюється французькою для збереження звичних для французького читача предметних відносин. Істотними виявляються також відношення підпорядкування, які проявляються в заміні гіпероніму гіпонімією (конкретизація) або гіпонімії гіперонімом (генералізація).

Однак, незважаючи на універсальний характер семантичних трансформацій, вирішальним при перекладі реалій, на думку В. Гака, є все-таки не спосіб їх позначення, а конкретний пристрій і функціонування даної

реалії, а також наявність пов'язаних з нею певних асоціацій у свідомості носіїв мови [20 : 145].

Відповідно до підходу до проблеми Н. Фененко і О. Кретьова, переклад реалій, ґрунтується на основі наступних теоретичних понять:

1. Існують реальні артефакти і натурфакти, що складають середовище проживання конкретного соціуму.

2. Існує культура як ідеальний еквівалент середовища проживання соціуму, що включає крім об'єктивної реальності, описаної в пункті 1, також суб'єктивну реальність, складову ідеального середовища існування даного соціуму.

3. Нарешті, існує мова, що володіє засобами номінації концептів, описаних у пункті 2 – словами і словосполученнями. [58 : 85-86].

Принципово інша стратегія передачі реалії при перекладі представлена в роботах французьких теоретиків, розвиваючих концепцію інтерпретативної теорії перекладу [69].

На відміну від лінгвістичної теорії перекладу інтерпретативна теорія перекладу (ІТП) виходить з положення про те, що процес перекладу здійснюється тільки на рівні тексту. Переклад на рівні окремого слова, словосполучення чи речення – предмет вивчення порівняльної лінгвістики, а не теорії перекладу. Остання повинна зосередити свою увагу на взаємодії перекладача з текстом. У цьому випадку мова з предмета спеціального аналізу перетворюється на інструмент, який використовується в процесі комунікації. Завдання ж перекладу згідно ІТП, полягає в досягненні еквівалентності тексту оригіналу тексту перекладу шляхом передачі раціональної й емоційної складової сенсу [69 : 107].

В основі ІТП лежить розуміння інтерпретації як універсального феномена, який, стосовно до перекладу, означає глибоке і активне сприйняття тексту оригіналу з метою вилучення його сенсу і подальшого його відтворення засобами мови перекладу [69 : 15-16]. Стратегія

інтерпретації реалізується через три тісно пов'язаних між собою складових перекладацького процесу:

- розуміння тексту оригіналу;
- девербалізація тексту оригіналу шляхом абстрагування від його мовної форми;
- ревербалізація, тобто вираження думок і почуттів, представлених у тексті оригіналу, засобами іншої мови.

Розуміння тексту означає виділення його сенсу, який визначається як такий, що знаходиться поза системою мови задум автора і створюється шляхом злиття думки з семіотичним знаком [56 : 254].

Термін *sens* (*sens*) як продукт синтезу значень мовних одиниць і релевантних когнітивних доповнень сегмента висловлювання застосовується теоретиками ІТП тільки по відношенню до тексту. Термін значення (*signification*) використовується виключно по відношенню до слів, що входять до складу простих і складних речень, але розглянутих ізольовано, поза зв'язком з комунікативним контекстом.

Послідовне розмежування двох цих термінів відображає відмінність поняття «зміст тексту» за ІТП від широко розповсюдженого в лінгвістичному перекладознавстві визначення сенсу як актуалізованого у мовленні значення мовної одиниці. Пропонована ІТП дефініція збігається з визначенням змісту висловлення у сфері одномовної комунікації в тому його розумінні, яке запропоновано в роботах М. М. Бахтіна [11 : 44].

Девербалізація (*déverbalisation*) характеризує процес, в результаті якого перекладач абстрагується від форми вихідного повідомлення шляхом «забування» значень слів вихідного повідомлення [69 : 213]. Цей феномен, на думку французьких учених, типовий і для сприйняття тексту в одномовній комунікації, коли на етапі розуміння значення слів «розчиняються» в сенсі цілого висловлювання, і промовець не може повторити ті слова, які сам же використовував для вираження своїх думок. У його пам'яті зберігається лише *sens* сказаного. Феномен девербалізації нерозривно пов'язаний з процесом

розуміння тексту, оскільки саме «звільнення» перекладача від вихідної форми забезпечує вилучення сенсу висловлювання.

Ревербалізація (reverbalisation) – процес пошуку перекладачем таких засобів вираження змісту тексту, які здатні передати найтонші відтінки думки автора і викликати в читача перекладу почуття, аналогічні тим, які відчуває читач оригіналу [69 : 43]. Процес ревербалізації здійснюється з урахуванням відмінностей між прямими відповідниками (correspondance), зафіксованими в двомовних словниках, і смисловими – текстовими – еквівалентами (équivalence), створюваними перекладачем тільки для даного конкретного випадку (конкретного тексту) одиницями сенсу. Переклад за допомогою еквівалентів – основа стратегії ІТП: продукування тексту перекладу – є творчий процес вираження мовою перекладу сенсу, витягнутого з тексту оригіналу, що можливо тільки шляхом створення текстових еквівалентів.

Згідно ІТП, основні етапи перекладацького процесу (розуміння, девербалізація і ревербалізація) є універсальними і не залежать від задіяних у перекладі комбінацій мов. А оскільки механізм розуміння і відтворення текстів при перекладі ідентичний тому, який реалізовується в умовах одномовної комунікації, при передачі сенсу оригіналу не слід спиратися на лексико-синтаксичні структури, що не властиві мові перекладу [11]. Саме в цьому ключі ІТП вирішує питання передачі при перекладі номінацій реалій як предметів або явищ, які властиві культурі мови оригіналу і відсутні в культурі мови перекладу.

Підкреслюючи, що «культурні предмети» виступають найбільш яскравими виразниками національного колориту тексту як фрагмента «чужої» культури, М. Ледерер виділяє такі основні форми їх відображення в тексті [70; 71]. По-перше, це більш-менш докладні описи специфічних для однієї культури явищ (faits culturels véhiculés par le discours), не властивих іншій культурі. По-друге, це особливі терміни, які називають реалії чужої культури, що не відомі у своїй культурі і, отже, не мають відповідних

номінацій у своїй мові (*éléments culturels proprement linguistiques*). По-третє, це так звані культурні алюзії (*les allusions culturelles*), здатні викликати у свідомості читача безліч сполучених з даним словом асоціацій, пов'язаних з явищами своєї культури. Таких асоціацій у читача перекладу, природно, не виникає. По-четверте, чужа культура може передаватися за допомогою так званого культурного підтексту (*un implicite culturel*), коли реалія, внаслідок загальновідомості у своїй культурі, не вимагає додаткової експлікації свого значення в тексті оригіналу. Навпаки, в чужій культурі вона не відома і тому здатна створити культурологічну лакуну при читанні тексту перекладу.

Питання передачі реалій при перекладі розглядається автором в руслі стратегії інтерпретації. Дане явище не представляє проблем у плані «перекладності»: національно специфічні реалії так само перекладаються, як і будь-який інший сегмент тексту. На етапі виокремлення сенсу – розуміння культурної складової – професійний перекладач, за визначенням, не повинен зазнавати труднощів: будучи особистістю двомовною і бікультурною, він однаково досконало володіє двома мовами і двома культурами. Зіткнення з будь-якою новою, невідомою йому реалією лише підштовхує його до поповнення свого когнітивного багажу [71 : 123]. Головні труднощі, з якими зустрічається перекладач, виникають у нього виключно на етапі ревербалізації і пов'язані з пошуком засобів вираження даної реалії іншою мовою.

Однак, які б не були розбіжності в термінології та підходах до проблеми передачі реалій, всі теоретики перекладу одностайно дійшли до висновку, що при перекладі реалій, слід враховувати цілий ряд країнознавчих і культурологічних аспектів і більшість таких слів потребують коментарів з боку перекладача. Більше того, необхідно взяти до уваги, що на основі тимчасового критерію всі реалії умовно діляться на сучасні та історичні, тобто статус реалії не є постійною якістю і з часом може змінитися. Історичні реалії рідко бувають відірвані від свого національного джерела й тому, як правило, вимагають більш докладних тлумачень, ніж реалії сучасні.

Незнання перекладачем особливостей часових значень реалії призводить до спотворення описуваної в тексті дійсності як у сприйнятті самого перекладача, так і в сприйнятті читача.

1.3 Особливості газетного дискурсу та специфіка його перекладу

Французьке слово *discours* походить від латинського *discursus* – міркування, довід. Дискурс – одне з складних, що важко піддаються визначенню понять сучасної лінгвістики, семіотики і філософії, яка отримала широке поширення в англо- і особливо франкомовних культурах. Значення слова дискурс в цих культурах визначається як мова, виступ, міркування [22 : 5]. В українській мові, як і в багатьох інших європейських, це слово немає еквівалента. Воно перекладається як дискурс, дискурсія, мова, слово, текст, міркування.

М. Макаров описує поняття дискурс, як «категорію, що відіграє в соціальних науках роль, подібну до тієї, що відведена євро в європейській економіці» [33 : 87]. Дослідник вказує на те, яке широке поширення набули поняття «дискурс» і методологічні можливості, які воно надає. Дійсно, в останні роки дискурс не тільки став міждисциплінарним інструментом аналізу дійсності, але також вийшов за межі наукової діяльності та став одним з тих термінів, що є «надбанням громадськості», значення яких вільно трактується і розмивається під ненаукове вживання [41 : 192].

Деякі дослідники в галузі сучасної лінгвістики зазначають, що термін «дискурс» близький за змістом до поняття «текст», але на відміну від тексту характеризується як динамічне, що розгортається в часі комунікативне явище; текст же визначається переважно як статичний об'єкт, результат мовної діяльності. Існує думка, що дискурс може включати одночасно два компоненти, а саме динамічний процес мовної діяльності, вписаний в соціальний контекст, і результат такої мовної діяльності.

Наведемо декілька визначень дискурсу, що існують у науковій літературі. Так, В. Борботько визначив поняття «дискурс» як «текст зв'язного мовлення»: «Текстом можна вважати послідовність одиниць будь-якого порядку. Дискурс – теж текст, але такий, який складається з комунікативних одиниць мови – речень та їх об'єднань у більші єдності, що знаходяться в безперервному внутрішньому смислового зв'язку, що дозволяє сприймати його як цілісне утворення... Текст – більш загальне поняття, ніж дискурс. Дискурс завжди є текстом, але зворотне не вірно. Не всякий текст є дискурсом» [12 : 8-9]. Е. Чепкіна, називає дискурс «соціально заданим механізмом організації комунікації» [60 : 76], І. Силантьєв зазначає, що «термін «дискурс» на мові сучасної гуманітарної науки і означає стійку, соціально і культурно визначену традицію людського спілкування» [48 : 8]. Узагальнюючи специфіку розгляду поняття в соціолінгвістиці, В. І. Карасик резюмує, що «дискурс – це спілкування людей, що розглядається з позицій їх належності до тієї чи іншої соціальної групи або стосовно тієї чи іншої типової мовоповедінкової ситуації» [25 : 233].

В лінгвістичному середовищі сформувалися ключові властивості поняття дискурс: його мовна форма (дискурси – це завжди тексти, вербальні конструкції), яка при цьому обов'язково проявляється в мові, тобто є реалізованою конкретним носієм мовою в певній комунікативній ситуації. Дві ці характеристики є взаємодоповнюючими: дискурс постає перед дослідником одночасно і як результат, і як процес, що його породжує, тобто створюється тільки тоді, коли знаходиться в процесі реалізації [2 : 126].

Визначення Н. Арутюнової виділяє два аспекти аналізу дискурсу: комунікативний (дискурс як соціальна дія, тому важливими виявляються екстралінгвістичні дані) і когнітивний (дискурс як механізм свідомості) [7 : 62]. В. Савельєва в зв'язку з цим розглядає дискурс як особливу лінгвістичну і соціокультурну даність, яка дозволяє реконструювати ментальність «художнього світу» того чи іншого автора, з яким взаємодіє ментальність адресата. Таким чином, на думку дослідника «дискурсивний аналіз стає

дослідженням ментальних просторів людей, які виступають в різних ролях у здійсненні різних типів дискурсивної діяльності і використовують спеціальні засоби для гармонізації цієї діяльності, набуваючи статусу особливого світу, в якому діють свої правила істинності, свої закони -«художнього світу» [47 : 9], що дозволяє поряд з лінгвосоціальним виділити в аналізі дискурсу такий важливий аспект як лінгвокогнітивний.

На думку І. Шевченко, дискурс – це інтегральний феномен, мисленнєво-комунікативну діяльність, що відбувається в широкому соціокультурному контексті; вона є совокупність процесу та результату, характеризується континуальністю та діалогічністю [65, с. 28].

Крім того, дискурс визначається, як глобальний комунікативний простір, обумовлений екстралінгвістичними факторами (культурно-історичним контекстом, умовами протікання комунікації, соціальним статусом комунікантів та ін.). При цьому комунікативний простір розпадається на необмежену кількість висловлювань, об'єднаних за якимось певному принципу, наприклад, по тематично-ситуативному або соціальному. Тоді можна говорити про дискурс реклами або про адміністративний дискурс. Перший включає мовний матеріал, породжений в сфері реклами, другий розглядається як тип висловлювань, властивий адміністративним працівникам. У свою чергу кожен тип дискурсу представлений завершеними мовними творами – текстами, опосередковано включеними в дискурс як базові одиниці [28, с. 29]. Таким чином, дискурс реалізується в тексті, а текст як лінгвістичне утворення, володіє своєю структурою і категоріями зв'язності, цілісності і завершеності, включається в дискурс і є його частиною.

Незважаючи на те, що текст – породження дискурсу, текст і дискурс володіють двома відмінностями, які можна звести до наступних. По-перше, категорію закінченості насилу можна віднести до основних властивостей дискурсу, вона проявляється лише на рівні тексту. Зі зміною тексту дискурс не закінчується, він триває в інших текстах, поки існує даний

комунікативний простір. По-друге, ряд екстралінгвістичних чинників, які є невід'ємною частиною дискурсу, не може бути перенесено на рівень тексту. У текст в якості його складових можуть бути включені невербальні засоби спілкування, такі як міміка, жести, елементи звукової фонації, але такі соціокультурні та ситуативні чинники, як соціальний і культурний контекст, умови протікання комунікації, відношення між учасниками комунікації, їх цілі, наміри, мотиваційні установки, реалізуються тільки на рівні дискурсу, хоча і визначають внутрішній устрій тексту. Обмежимося сказаним з приводу диференціації та кореляції понять «текст» і «дискурс» і звернемося безпосередньо до газетного дискурсу.

Медіа-дискурс, складовою частиною якого є досліджуваний газетний дискурс, являє собою мовнорозумове утворення подієвого характеру в сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними, паралінгвістичними [6 : 23] та іншими факторами, що, власне, і робить його привабливим і багатообіцяючим для осмислення мовнорозумових стимулів в діяльності журналіста [4 : 30].

Газетний дискурс є одним із засобів інституціонального спілкування, що здійснюється в соціально-фіксованій ситуації та в певному культурно-політичному просторі. Під газетним дискурсом розуміють сукупність текстів, котрі функціонують у газеті в цілому, що відповідають газетно-публіцистичному жанру [55 : 288].

Газетний дискурс визначається як комунікативна подія, середовище, в якому «дозріває» і створюється газетний текст [43 : 314]. До складу дискурсу входить не тільки сам текст, а й різні екстралінгвістичні компоненти (знання світу, думки, ціннісні установки), які відіграють важливу роль для розуміння і сприйняття інформації. Елементами дискурсу служать викладені події, учасники цих подій, перформативна інформація та обставини, що супроводжують події, фон, оцінка учасників події, тощо.

Газетний дискурс – це динамічне когнітивно-комунікативне явище, процес і результат мовленнєвої комунікації в друкованих ЗМІ; газетний текст

– продукт дискурсивної діяльності в умовах масової комунікації, що сприяє обміну соціально значущою актуальною інформацією [77 : 1346]. Особливий тип мовної комунікації – масова інформація – об'єднує в рамках газетного дискурсу різні жанрові форми. Динамічна ситуація жанроутворення в сучасному газетному дискурсі свідчить про відому гнучкість газетної жанрової системи, що включає ядерні різновиди публіцистичних текстів (власне інформаційні, інформаційно-аналітичні та аналітичні) і периферійні (художньо-публіцистичні).

Соціолінгвістичний підхід до спілкування дозволяє протиставити види спілкування з огляду на характеристику його учасників та виділити два основні класи явищ: особистісно орієнтований та статусноорієнтовані види дискурсу, або, інакше кажучи, особистісний та інституціональний дискурси [40 : 33]. Важливо підкреслити, що газетний дискурс являє собою змішаний вид дискурсу – він за своєю суттю є інституціональним дискурсом, а за засобом реалізації – особистісним або діалогічним дискурсом. Газетний дискурс неминуче є своєрідним результатом спільних зусиль його автора та певного колективного суб'єкта. Учасниками газетного дискурсу є широкі маси населення, хоча деякі видання мають вузьку вікову або тематичну орієнтацію.

У контексті нашого дослідження під англійськомовним газетним дискурсом розуміємо середовище, що є різновидом медійного дискурсу, носить інституціонально-особистісний характер, конституюється індивідуальними та колективними учасниками та реалізується в мові текстів ЗМІ у культурно-історичному континуумі. При цьому з огляду на специфіку матеріалу дослідження, розгляду підлягає синхронний зріз відповідного культурно-історичного континууму. Англійськомовний газетний дискурс виокремлений як об'єкт аналізу через значну динамічність і, як наслідок, репрезентативний трансформаційний потенціал його конститувальних когнітивних сегментів.

Стосовно специфіки перекладу газетного дискурсу можна відзначити, що пошук домінантних елементів тексту є одним з головних завдань перекладача на стадії аналізу оригіналу [39 : 54]. Однак майже завжди йдеться про переклад не ізольованих текстів, а текстів, що функціонують у певному дискурсі, отже залежать від ситуації спілкування [61 : 101].

Переклад газетного тексту, на відміну від перекладу художньої літератури, в якій перекладач зобов'язаний передати художньо-естетичні переваги оригіналу, трохи відрізняється за формою, мовними засобами, а також яскраво вираженою комунікативною спрямованістю. У процесі перекладу таких текстів, перекладачеві доводиться вирішувати як чисто мовні проблеми, зумовлені відмінностями в семантичній структурі й особливостями використання двох мов у процесі комунікації, так і проблеми соціолінгвістичної адаптації тексту і збереження маніпулятивного впливу [75: 91].

Переклад полікодового тексту сучасного газетного дискурсу – процес досить нетривіальний. Серед домінант перекладу газетного тексту пріоритетне становище займає лексика, що оформлює когнітивну інформацію. За своїми характеристиками вона близька до термінології (однозначна, нейтральна, незалежна від контексту) і передається за допомогою однозначних еквівалентів. Залишені риси перекладу рівноправні, але більша увага при перекладі приділяється тим, які служать додатковими засобами виділення і посилення когнітивних компонентів:

- емоційно-оцінна лексика з семантикою позитивної оцінки – передається варіантними відповідниками;
- засоби вираження гіперболи позитивної оцінки:
- прикметники, прислівники та частки з функцією підсилювачів,
- морфеми з семантикою посилення якості,
- займенники з узагальнюючою семантикою,
- оціночні висловлювання з просторічним забарвленням,
- лексика, близька до високого стилю,

- кількісні гіперболи розмовної мови – передаються відповідними граматичними і лексичними варіантними відповідниками;

- модні слова – передаються варіантними відповідниками, якщо в мові перекладу такі ж за значенням слова є модними, або компенсується іншими за значенням модними словами мови перекладу;

- іноземні слова, звороти і цитати – переносяться в текст без змін;

- діалектні слова і звороти – компенсуються просторіччям або нейтралізуються;

- специфіка синтаксису: емоційна інверсія, парцеляція, незакінчені речення, риторичні питання і вигуки – передаються граматичними відповідниками;

- повтори всіх рівнів: фонетичний, морфемний, лексичний, синтаксичний – передаються завжди зі збереженням принципу повтору, але при неможливості зберегти відповідну фонему або відповідне значення лексеми вони замінюються на інші, якщо немає можливості зберегти кількість компонентів повтору, число їх зменшують;

- гра слів, метафори, порівняння, авторські парні словосполучення і інші лексичні фігури стилю – передаються зі збереженням принципу побудови фігури або компенсуються іншою фігурою стилю;

- фон літературної норми мови відтворюється в тій мірі, в якій він присутній, - за допомогою варіантних відповідностей;

- стилістично забарвлена лексика: просторіччя, жаргон, високий стиль тощо – передається варіантними відповідниками зі збереженням забарвлення, яке цієї лексиці притаманне в оригіналі [: 125-126].

Переклад газетного дискурсу вимагає величезної попередньої підготовки, оскільки для виконання кількісного і адекватного перекладу газетного тексту зовсім недостатньо виконати просто грамотний переклад. Так, при перекладі газет необхідно враховувати етичні та психологічні особливості аудиторії, її поведінкові стереотипи, які можуть досить сильно відрізнятись в різних країнах – іноді текст, який змушує посміхнутися

жителів однієї країни, може викликати здивування і навіть гнів у інших країнах. Тому обов'язково потрібно враховувати традиційні національні та соціальні особливості, стереотипи поведінки конкретної аудиторії.

Специфіка перекладу текстів газетного дискурсу полягає ще й у тому, що при дуже невеликому обсязі перекладного тексту, часу і зусиль на підготовку витрачається дуже багато. Перекладач зобов'язаний досконально вивчити предмет, про який йде мова, точно з'ясувати для себе – що хотів сказати автор тексту, яке посилення закладене у текст і як він, за задумом автора, повинен впливати на аудиторію [66 : 44].

Переклад заголовків – окрема проблема роботи з газетними текстами, що має ще більш яскраво виражену специфіку. Наприклад, при перекладі з англійської мови на українську слід враховувати, що дані мови відрізняються типологічно. Як відомо, англійська мова – аналітична, а українська – синтетична. Це означає, що в англійській сенс виражається через зміни форми слів, а в українській – через поєднання смислів декількох слів. Тому прямий і дослівний переклад фрази часто неможливий, а якщо і можливий – він не передасть того значення, яке в нього вкладав автор.

Перекладач, крім розуміння духу тієї чи іншої статті, і, природно, гарного володіння мовою початкового тексту, повинен володіти здатністю передбачати комунікативний ефект повідомлення на мові перекладу. Будучи частиною світового медіапростору і соціокультурним явищем, газетний дискурс обов'язково відображає менталітет країни, де її створювали. Л. К. Латишев пише про це так: «віднімаючи зі своєї індивідуальної реакції на вихідне повідомлення моменти, обумовлені особистими переконаннями, поглядами, смаками, особистим життєвим досвідом, перекладач отримує лінгвореакцію, яка в силу його високої мовної компетентності в значній мірі наближається до усередненої реакції мовного колективу»[32 : 23].

Підводячи підсумок, відзначимо, що при перекладі газетного дискурсу перекладач зобов'язаний вносити у вихідний текст певні поправки з урахуванням соціально-культурних та психологічних аспектів споживача.

Внесення таких поправок необхідно для забезпечення адекватного сприйняття тексту перекладу. Ефективність закладеної в газетних текстах інформації, бажаний психологічний вплив залежать від вдалого вибору слова, вмілого поєднання логічного та емоційного починань, виправданого використання зображально-виражальних засобів мови.

Висновки до Розділу 1

1. Реаліями є слова і словосполучення, що називають предмети, явища, об'єкти, характерні для життя, побуту, культури, соціального розвитку одного народу і малознайомі або чужі іншому народу, що виражають національний і (або) тимчасовий колорит. Як особлива категорія засобів вираження мовної картини світу – реалії є носіями національного та / або історичного колориту. Відмінною рисою реалій є характер їх предметного змісту, тобто тісний зв'язок, позначає мого реалією предмета, поняття, явища з народом чи країною з одного боку та історичним відрізком часу – з іншого.

2. Реалії є одним з класів безеквівалентної лексики. Реалії характеризуються гнучкістю: не втрачаючи свого статусу, вони можуть одночасно стосуватися кількох лексичних категорій, тобто, одна і та ж реалія може бути і терміном, і ксенізмом, тощо, залишаючись при цьому реалією. Багато реалії є виразниками конотативних значень. Основним критерієм відмінності реалії від інших класів лексичних одиниць є її національне та (або) тимчасове забарвлення.

3. У сучасній лінгвістиці не вироблено єдиної класифікації реалій. Деякі дослідники не вживають термін реалія, надаючи перевагу терміну безеквівалентна лексика або фонові інформація, інші виділяють реалії як окремий пласт безеквівалентної лексики і пропонують власну класифікацію.

4. Проблема відтворення мовних реалій в тексті перекладу зачіпає проблему передачі національної специфіки і національної своєрідності першотвору у перекладі. Вивчення способів передачі мовних реалій в тексті

перекладу розкриває глибину проблеми розбіжності або неповного збіги світів, в яких живуть різні мовні спільності, і дозволяє зрозуміти національний образ світу, що необхідно для забезпечення успішної комунікації між народами.

5. Питання перекладу реалій – одне з найскладніших в теорії перекладу і разом з тим винятково важливе для будь-якого перекладача, оскільки пов'язане з цілим рядом різномірних елементів: перекладацький аспект країнознавства, культура перекладача, врахування фонових знань читача перекладу в порівнянні зі звичним сприйняттям і психологією читача оригіналу. Перекладач покликаний зрозуміти логіку тексту, відчутти його образність і емоційне навантаження і передати читачеві еквівалентну за своїм естетичним впливом «інтерпретацію» оригіналу найбільш оптимальним і еквівалентним способом. Тому при передачі реалії перекладач вибирає з багатьох можливостей ту, яка дозволяє еквівалентно висловити зрозумілий їм сенс і дозволить найкращим чином відобразити культурно-історичні відмінності.

6. Зміни в житті суспільства знаходять відбиття у мові ЗМІ швидше і, ймовірно, більш чітко, ніж в інших сферах побутування писемного мовлення. В першу чергу це відноситься до мови газети, яка, належачи до сфери писемного мовлення, містить, крім когнітивної інформації, і значний обсяг емоційної інформації, що зближує його з усним мовленням; таке «балансування» на кордонах писемного та усного мовлення є невід'ємною ознакою газетного дискурсу. Трансформації, що відбуваються в різних сферах соціальної дійсності в останні роки, не могли не призвести до радикальних змін мови газети, перш за все – в лексичному складі газетного тексту.

7. Газетний дискурс має багатий арсенал мовних засобів емоційно-експресивного впливу, до якого поряд з коннотативною лексикою входять особливі одиниці, що позначають нові явища, пов'язані з появою і розвитком нових технологій і змінами соціальної дійсності (розвиток індустрії моди,

трансформація і перетворення соціального статусу сфери розваг, зміна структури харчування і сфери споживання в цілому та ін.) Всі ці зміни вимагають позначення в мові понять, що з'явилися, тобто появи нових слів для позначення нових реалій.

РОЗДІЛ 2

ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ РЕАЛІЙ У СУЧАСНОМУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ГАЗЕТНОМУ ДИСКУРСІ

2.1 Тематична класифікація реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі

Реалії несуть певне смислове і стилістичне навантаження. Безумовно, ступінь їх «стилістичної активності» [17 : 16] залежно від контексту може бути різною, але не нульовою, оскільки в газетному дискурсі немає, у всякому разі, не повинно бути слів невмотивованих, що проходять тільки як тіні непотрібних предметів. С. Влахов і С. Флорін [18], Н. Фененко [57] визнають саме «колорит» найбільш типовою ознакою для реалій, і ми, слідом за ними, вважаємо реалії в тій чи іншій мірі носіями конотативних значень. Дослідники вважають, що національне та історичне забарвлення тісно пов'язане з найрізноманітнішими емоційно-експресивно-оцінними обертонами, а нерідко і обумовлює їх [18 : 38].

Розглядаючи реалію як значущий елемент тексту, «художнє слово», необхідно виходити з положення про те, що національне забарвлення тексту не може бути зведене до будь-якої окремої формальної особливості твору, в тому числі і до лінгвокультурних реалій. Національне забарвлення завжди зачіпає цілу сукупність рис будь-якого твору, ціле поєднання особливостей, хоча деякі з них можуть бути більш яскраво відзначені її печаткою, ніж інші [54 : 381]. Слід також враховувати, що національне забарвлення (національний колорит) являє собою конкретну характеристику тексту, яка виражається як в образах, безпосередньо відображають матеріальну обстановку і соціальні умови життя народу (в характері і вчинках дійових осіб), так і в його насиченості ідіоматикою в широкому сенсі слова. Саме тому розгляд проблеми національного колориту можливий тільки на основі органічної єдності, утвореної змістом і формою твору в його національній

обумовленості, в його зв'язку з життям народу, яке воно відображає в образах, і з мовою народу, що втілює ці образи, що додає їм специфічних відтінків [54 : 380]. Так, наприклад, етнографічна реалія 'White Trash' в дослівному перекладі «Біле сміття» українцю навряд-чи здасться чимось настільки образливим, що за неї потрібно буде звільнити з роботи:

(51) *A Yale dean lost her job after calling people 'white trash' in yelp reviews (NT, 80).*

В той же час для пересічного американця «White Trash» рівноцінно «білі покидьки» - образливе прізвисько білих американців без освіти, роботи.

З історико-семантичного погляду виділяються:

1) власне реалії (при існуючих референтах):

(30) *But Chao stopped in the hotel lobby to chat with people and pose for photos with on the public sidewalk in front of the hotel (NT, 80).*

Так, 'lobby' – це вестибюль або кімната для прийомів в установах, аналогу в українській мові дана реалія не має.

(47) *There's this nice idea that a gifted child out there is staying up, raptly watching (WP, 81)*

Реалією 'a gifted child' у США позначається особливо здібна дитина, для якої, з дозволу батьків, опрацьовується спеціальна шкільна програма.

2) історичні реалії – семантичні архаїзми, які внаслідок зникнення референтів входять до історично дистантної лексики, втративши життєздатність. Їм властива сема «минуле», пов'язана із старінням референта, виходом позначуваного ним слова з царини активної суспільної практики мовного колективу. Вони вміщують фонові знання культурної спадщини. Крім національного, для них характерний хронологічний колорит:

(45) *Nike released a sneaker known as the 'Black and Tan.' (WP, 81)*

'The Black and Tans' ("чорно-руді") - це англійські каральні загони в Ірландії в 1920-1923 рр., тому зовсім не дивно, що це змусило Найк терміново переробляти рекламну компанію, а The Washington Post написати

статтю про те, як незнання історичних змусили багатонаціональну корпорацію вивести рекламну кампанію – за шість годин.

У дипломній роботі при семантичній класифікації реалій використовуємо класифікацію, засновану на предметно-тематичному принципі, запропоновану С. Влаховим та С. Флоріним, які поділяють реалії на географічні, етнографічні, суспільно-політичні, історичні [16 : 140], що дозволяє розглядати їх під різними кутами зору: розділити їх (реалії) за їх конотативним значенням, тобто залежно від місцевого (національного, регіонального) і тимчасового (історичного) колориту.

1. Географічні реалії - пов'язані з фізичною географією і її розділами

1) назви об'єктів фізичної географії, в тому числі і метеорології:

(6) *How a Dallas photojournalist captured an image of a gunman mid-attack (NT, 80).*

(9) *Meet the New York couple donating millions to the anti-vaxx movement (WP, 81)*

2) назви географічних об'єктів, пов'язаних з людською діяльністю:

а) назви стадіонів та спортивних споруд

(8) *He has 401 career home runs, including 18 in 69 games at the new Yankee Stadium. (WP, 81)*

(1) *With the new stadium not expected to be ready until the 2020 season, the Rams have been playing in venerable Memorial Coliseum, while the Chargers have made a temporary home in a venue built for professional soccer (WP, 81)*

б) дромоніми:

(4) *A child abuser faked a Golden Gate Bridge suicide. The three-year manhunt ended in Key West. (WP, 81)*

(12) *Gallen might see some familiar faces at Busch Stadium. (WP, 81)*

в) неофіційні назви районів

(11) *Skip San Francisco's touristy Fisherman's Wharf for two historical neighborhoods (WP, 81)*

(7) Named after the site where the former Underground Atlanta shopping area once was, the stretch along Moreland Avenue NE is home to an independent radio station, vintage stores, vegan restaurants and a skate shop run by some pros, making it an offbeat haven (WP, 81)

г) назви культурних і соціальних установ

(13) Florida's Space Coast is home to the Kennedy Space Center, Cape Canaveral Air Force Station and Patrick Air Force Base. (WP, 81)

3) назви ендеміків

(2) The American Prairie Reserve is a nonprofit organization (WP, 81)

(3) Bettman: NHL board approves Coyotes sale, new arena needed (WP, 81)

2 Етнографічні реалії - поняття, які належать науці, що вивчає побут, культуру народів, форми матеріальної культури, звичаї, релігію, духовну культуру:

1. побут:

а) їжа, напої :

(43) Yael Krigman raised more than \$70,000 to open a brick-and-mortar cakepor shop somewhere in D.C. (WP, 81)

Cakerpor – кондитерські вироби, які представляють собою мінітортики на паличці.

(15) She worked at the prepared food counter at Pathmark (NT, 80).

Food counter – типова назва невеликих відділів готової їжі

б) одяг (включаючи взуття, головні убори та ін.);

(33) Why we Chinese love our Gucci Loafers (WP, 81)

Loafers – сучасна модель туфель, трохи нагадує мокасини. Дана реалія широко поширилася завдяки модним журналам.

(31) But that year is only over once the freshmen, known as plebes, manage to replace a “dixie cup” cap perched at the monument's tip with an upperclassman's hat. (WP, 81)

Спочатку ‘*dixie cup*’ позначало компанію, що виробляє паперові стаканчики, проте з часом даною реалією стали називати атрибут військової форми, який за своєю формою і кольором нагадує паперовий стакан.

в) житло, меблі, посуд і приладдя

(22) *When Ms. Loktev moved into her loft apartment on the Brooklyn waterfront in 1996, the neighborhood was desolate (NT, 80).*

‘Loft’ – це тип житла, які зазвичай собою являє промислову будівлю, переобладнану під житло.

(25) *The seeds of Miami’s cocktail renaissance were sown in 2007, observers say, at the now-defunct Florida Room (NT, 80).*

‘Florida Room’ – кімната з великими вікнами, розташована на сонячній стороні.

Г) транспорт (засоби і «водії»)

(101) *I didn’t read much as a child, because we didn’t have books at home, but we did have a bookmobile that my siblings and I appreciated from time to time (NT, 80).*

Реалія ‘bookmobile’ - позначає сучасний пересувний бібліотечний центр, в якому постійно оновлюється книжковий фонд, є доступ до мережі Інтернет, і різних баз даних.

(54) *One evening in May, however, the man she allegedly knew as “Kevin” rolled up in his black Hummer at a train station where she was sitting with friends. (NT, 80).*

‘Hummer’ – американський позашляховик, створений на основі військового автомобіля

ж) міри і гроші

(32) *Gobs of tourists, double-parked cars, dogs on retractable leashes and kids glued to their gadgets streamed in and out of view (WP, 81)*

‘Retractable leashes’ – особливий вид повідця, головна особливість якого полягає в регулюванні його довжини.

(42) *Islamic charity officials gave millions to al-Qaeda, U. S. Says (WP, 81)*

Міри і гроші висловлюють саме реалії, тобто явища, характерні тільки для певної культури. Найчастіше такі реалії зустрічаються в ідіомах, що дозволяє підібрати аналог в українській мові.

2. праця:

а) люди праці:

(51) A Yale dean lost her job after calling people ‘white trash’ in yelp reviews (NT, 80).

(53) Then, as he fired a cannon, a hail of bluecoat Minié balls sent him to his grave. (WP, 81)

б) організація праці

(43) Yael Krigman raised more than \$70,000 to open a brick-and-mortar cakpop shop somewhere in D.C. (WP, 81)

Реалія ‘*brick-and-mortar*’ – позначає традиційний бізнес, на відміну від поширеного в умовах сьогодення онлайн-бізнесу.

3) Мистецтво і культура:

(58) Country music fans erupt for Lil Nas X at CMA Fest. (WP, 81)

(59) Agency recommends current 80K attendance cap at Burning Man (WP, 81)

Реалія ‘*Burning Man*’ позначає щорічний фестиваль, який триває вісім днів і кульмінацією якого стає спалення статуї людини.

4) інші

(55) Actually, it was a “Utah Claw” that led to Roy Horn’s injury (NT, 80).

Реалія *Utah Claw* –це зачіска, яку зазвичай носять жінки з півдня США, начесане чубчиком волосся, яке нагадує «кіготь».

(52) So get rid of the I-love-me wall that displays your distinctive personality (WP, 81)

Реалія ‘*I-love-me wall*’ – позначає демонстрацію своїх нагород, грамот, фотографій з відомими людьми.

(101) *I didn't read much as a child, because we didn't have books at home, but we did have a bookmobile that my siblings and I appreciated from time to time (NT, 80).*

Реалія 'siblings' позначає нащадків одних батьків, але не близнюків.

3. Суспільно-політичні реалії, що відображають особливості суспільного життя, політики, державного устрою:

(50) *We've entered a post-truth world and there's no going back (NT, 80).*

Реалія *post-truth world* позначає обставини, при яких факти об'єктивної реальності менше впливають на аудиторію, ніж прямий заклик до емоцій. Дана громадська реалія перекладається за допомогою калькування.

(57) *China's Phoenix seeks a White-Collar rebirth (WP, 81)*

'White-collar' – найманий працівник, з вищою освітою, який виконує офісні, адміністративні та інші завдання.

(60) *Since the shutdown, Brown has worked two shifts as an officer, once in the high-security penitentiary patrolling inmates whom she never encounters during her regular job. (WP, 81)*

Реалія 'penitentiary' позначає державну чи федеральну в'язницю для засуджених злочинців.

(61) *Trump says he will 'most likely' nominate his Army secretary to run the Pentagon (WP, 81)*

'Pentagon' – Міністерство оборони США.

(62) *The men have been injured in «the War,» and their dog-tags are missing (NT, 80).*

'Dog-tag' – особистий ідентифікаційний знак, який дозволяє впізнати військовослужбовця. Реалія носить емоційне забарвлення, використовується як військовим жаргон і буквально означає «собачий жетон»

(63) *Dozens of school districts in Alabama and Georgia canceled classes while Alabama Governor Robert Bentley issued a state of emergency ahead of the storm front (NT, 80).*

Реалія ‘*school district*’ позначає форму округів спеціального призначення, які керують місцевими початковими і середніми школами.

(64) *In preparing a moot court brief at Harvard on workplace safety, he tried to add material concerning the E.P.A. that did not fit, recalled a classmate, Ellen M. Bublick, who is now a law professor at the University of Arizona (NT, 80).*

‘*The E.P.A.*’ – це федеральне відомство, що забезпечує і контролює 59 виконання законів, що стосуються охорони навколишнього середовища.

Реалія ‘*moot*’ позначає гіпотетичну справу, яку обговорюють студенти юридичних шкіл в США в якості навчання.

(65) *At some colleges, advanced standing and credit are granted for students who have scored well on Advanced Placement, International Baccalaureate, or A level results (NT, 80).*

‘*Advanced standing*’, так називається система, при якій будь-який студент-старшоккурсник має можливість перейти в інший університет, за умови наявності всіх заліків і іспитів.

(66) *The Learning Cottages initiative realizes that goal by providing a building system which can accommodate increasing numbers of students, rapidly and economically, while looking as good as the best historic schools (NT, 80).*

Реалія ‘*Learning Cottage*’ характеризує американську систему освіти, і позначає причіпний вагон, який служить в якості пересувної аудиторії. Пересувні аудиторії з’явилися через постійно зростаючу кількість студентів.

4. Ономастичні реалії

(67) *Diplomatic cables sent last week from Secretary of State Rex W. Tillerson to all American embassies instructed consular officials to broadly increase scrutiny (NT, 80).*

Державна посада ‘*Secretary of State*’ – держсекретар США, відповідає міністрові закордонних справ в інших державах

(68) *The White House has just announced that Ivanka Trump is joining her father's administration as an unpaid employee with the title 'Assistant to the President (NT, 80).*

Відома реалія 'White House' – офіційна резиденція президента США у Вашингтоні

Отже, газетний дискурс насичений реаліями. Найпоширенішими видами реалій є етнографічні та суспільно-політичні. З групи ономастичних реалій найчастіше зустрічаються антропоніми.

2.2 Моделі реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі

Проникнення в мову іншомовної лексики, в тому числі і реалій, здійснюється паралельно з зміцненням або, рідше, ослабленням міжнародних зв'язків, що в свою чергу пов'язано з тими чи іншими політико-історичними та культурними подіями в житті народу, що відчуються як «поштовхи» або «хвилі», і в освоєнні цієї лексики. Ці процеси часто обумовлені течіями в літературі та мистецтві, а нерідко і періодично змінюються смаками, інтересами, захопленнями суспільства. Історики мови і культури могли б у ряді випадків намітити і деяку періодизацію надходження цих елементів за історичними епохами поряд з надходженням запозичених слів взагалі. Лінгвокраїнознавчий підхід імпліцує розгляд реалій як особливого значення. Це слова, словосполучення вільні або фразеологічні, нарешті, висловлені в формі речень, що іменують поняття, предмети, факти, специфічні для носіїв цієї мови і культури. Тому велика частина розглянутих лінгвокраїнознавчих класифікацій реалій ґрунтується на аксіологічному принципі [35 : 163].

Реалії як одиниці поділяються на чотири типи: скорочення; слова; словосполучення; речення. Таким чином, у структурному плані виділяються:

4) реалії-одночлени:

(69) *Revelers dance around a maypole at the White House in 1930. (WP, 81)*

Реалія-одночлен *maypole* позначає стовп, прикрашений квітами, різнобарвними прапорцями, довкруги якого танцюють в першу неділю травня у Великобританії.

В наступному реченні зустрічаються реалії:

(72) *Rooftop farmer Kathleen O’Keefe’s D.C. Dream Day: Rowing with mom, brainstorming with José Andrés (WP, 81)*

слова: *farmer, brainstorming*

Серед скорочень велике місце займають аббревіатура і акроніми. Аббревіатури все більшого поширення набувають в англійській мові. Особливо інтенсивно утворюються акроніми, тобто аббревіатури, які набули статусу слів. В наведеному прикладі такою аббревіатурою є *D.C.*, що позначає округ Колумбію.

2) реалії-полічлени номінативного характеру:

(70) *When Ash Wednesday and Valentine’s Day collide, eat fish (WP, 81)*

(71) *There’s the vintage wooden bar, the bowtied soda jerks and the couples sharing caramelized banana splits (WP, 81)*

Географічні назви часто позначаються реаліями-словосполученнями:

(10) *Developers, corporations, educators and others have pumped about \$5 billion into the city’s downtown, also called the Golden Triangle, over the last decade (NT, 80).*

3) реалії-фразеологізми:

(79) *William Holden as a gruff American prisoner, with Mr. Erdman cast against type as the no-nonsense chief of the barracks. (WP, 81)*

Стосовно до англійської мови наведемо класифікацію моделей реалій, в якій виділяються чотири основні способи створення реалій:

за допомогою різних способів словотворення, наприклад, утворення складних слів, особливо коли в складне слово об’єднуються два іменника:

(101) *I didn't read much as a child, because we didn't have books at home, but we did have a bookmobile that my siblings and I appreciated from time to time (NT, 80).*

Так, реалію 'bookmobile' побудовано склеюванням іменника book 'книга' та прикметника mobile 'рухомий'.

У наступному прикладі:

(48) *Ask Amy: In-laws tag along to wedding weekend as babysitters (WP, 81)*

Реалія 'babysitters' утворена з двох іменників – baby 'дитина' та sitters 'квочка'.

2. за допомогою запозичень з інших мов, наприклад

(77) *Baggage Check Live: It's not all lingerie and candlelit dinners (WP, 81)*

Де реалія 'lingerie' запозичена з французької і позначає жіночу білизну.

Крім звичайних реалій, які маркуються безеквівалентною лексикою, фонову інформацію містять в собі реалії особливого виду, які можна назвати асоціативними. Ці реалії пов'язані з різними національними історико-культурними явищами і вельми своєрідно втілені у мові. Асоціативні реалії не знайшли свого відображення в спеціальних словах, в безеквівалентній лексиці, а «закріпилися» в словах самих звичайних. Вони знаходять своє матеріалізоване вираження в компонентах значень слів, у відтінках слів, в емоційно-експресивних обертонах, в внутрішньої словесній формі тощо, виявляючи інформаційні розбіжності понятійно-східних слів у порівнюваних мовах. Таким чином, виявляється, що словами сонце, місяць, море, червоний, тощо, супроводжують в текстах тієї чи іншої мови країнознавчі фонові знання, фонову інформацію.

2.3 Семантична класифікація реалій у сучасному англійськомовному газетному дискурсі

Для подальшого дослідження наведемо класифікацію англійськомовних реалій за характером оцінки в структурі їхнього значення (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Класифікація реалій у англійськомовному газетному дискурсі (за характером оцінки одиниць)

Оцінка	Кількість	Відносна частка, %
Позитивна	92	64,79
Негативна	37	26,06
Нейтральна	13	9,15
Всього	142	100,00

У досліджуваному англійськомовному газетному дискурсі простежується перевага позитивно реалій, їх кількість становить 92 одиниці, що складає 64,79% від загальної кількості реалій з оцінним компонентом значення. Наприклад, у фразі:

(91) *Even in a ‘golden age’ for gaming, video game trade group’s new CEO faces challenges (WP, 81)*

Через реалію ‘golden age’, що позначає Золоте століття, 1558–1603 рр., в англійській історії – царювання королеви Єлизавети, період розквіту держави, передано позитивне відношення до розквіту геймінгу та відеоігор.

Негативне забарвлення притаманне 37 англійськомовним реаліям (26,06% від загальної кількості одиниць у групі):

(92) *We have been through worse — the repeal of the Corn Laws, for instance, poisoned British politics for a generation after 1846 (WP, 81)*

Реалія ‘Corn Laws’, що буквально перекладається, як ‘хлібні закони’ – це загальна назва законів, щої регулювали в XV–XIX ст. ввіз і вивіз зерна та ін. сільськогосподарських продуктів; охороняли інтереси землевласників;

погіршували тяжке становище народу, особливо в період "Голодних сорокових років"; були скасовані в 1846 р. Згадування зазначеної реалії у висловах стосовно Брексіт, підкреслює негативне відношення автору до виходу Великобританії з ЄС.

(94) *Dear Democrats: FDR's court-packing scheme was a 'humiliating' defeat*(WP, 81)

'*FDR's court-packing*' – план Рузвельта з розширення складу Верховного Суду США, спроба Ф. Д. Рузвельта збільшити число членів Верховного Суду, здійснена ним у 1930-ті рр., коли деякі консервативно налаштовані члени Суду висловили думку, що частина заходів "Нового курсу" суперечить Конституції США; Конгрес висловився проти збільшення складу Суду, а Рузвельт піддався критиці за спробу підірвати незалежність судової влади",

(95) *Márquez wins Catalonia GP after crash takes out challengers* (WP, 81)

«Челленджер», американський космічний корабель, що вибухнув під час запуску в 1986 р., при цьому загинув увесь екіпаж; ця трагедія, яку спостерігали мільйони глядачів, приголомшила всю країну.

На окрему увагу заслуговують реалії, що можуть мати як позитивну, так і негативну оцінку (9,15%):

(59) *Agency recommends current 80K attendance cap at Burning Man* (WP, 81)

Для реалій газетного дискурсу характерна значна метафоричність. В основу метафоричного переносу може бути покладена схожість за різними показникам (колір, форма, зовнішній вигляд, час). Однією з найбільш продуктивних моделей асоціативного переносу в просторіччі є метафора кольору.

Наприклад:

(80) *Wait until the "golden hour" just after sunrise and before sunset to capture beautifully* (WP, 81)

Реалія 'golden hour' – медична метафора 'золота година' (короткий проміжок часу, протягом якого необхідно надати медичну допомогу, щоб спасти пацієнта).

(85) *The issue of part-time workers is a hot potato that we must deal with (NT, 80).*

Реалія 'hot potato', що дослівно перекладається як 'гаряча картопля' в даному випадку використовується в значенні 'делікатне питання'.

На подальшому етапі дослідження за допомогою компонентного аналізу було виділено групи сем у структурі значення англійськомовних реалій на основі спільної для них семантичної ознаки. Головними семами, що зумовлюють сть реалій є «нагорода» «популярний», «улюблений», «свято», «перемога». Лакунарними для англійської мови є семи, що специфікують трагічні події («загибель», «катастрофа», «трагедія»), негативний вплив («деформованість», «знищення», «порушення»), хвороби («захворювання», «рак»), тощо.

У результаті семантичної класифікації було виокремлено наступні групи реалій: фалероніми, хрематоніми, порейоніми.

фалероніми визначаються як імена орденів, медалей, відзнак. Одиниці цієї підгрупи є найчисленнішими серед реалій, адже найменування нагород іманентно містять у собі оцінку об'єкта, що, як правило, має позитивний характер. Наприклад:

(96) *Sam Shepard, Pulitzer Prize-winning playwright and Oscar-nominated actor, dies at 73 (WP, 81)*

Пуллітцерівська премія – одна з найбільш престижних нагород США в галузі літератури, журналістики, музики і театру. Премія «Оскар» – престижна нагорода Американської академії кінематографічних мистецтв і наук, що присуджується щорічно с 1929 року.

Хрематоніми – це власні імена предметів матеріальної культури, усього, що зроблено чи здобуто руками людини, у тому числі назви зброї, музичних інструментів, ювелірних виробів тощо. Так,

(97) *Readers critique The Post: Dog clothes, Agent Orange and how to remember I.M. Pei (WP, 81)*

Реалія *Agent Orange* позначає хімічну зброю, що використовувалась військами США у В'єтнамі як дефоліант для знищення посівів та була, на думку багатьох спеціалістів, причиною порушення вагітності, ракових захворювань і деформованості організму.

Порейоніми – власні назви будь-яких видів транспортних засобів. Наприклад:

(98) *The Titanic's heroic men – and the people who still honor them 107 years later (WP, 81)*

Реалія-алюзія *Titanic* загальновідома, це пасажирський пароплав, що належав англійській компанії Уайт Стар Лайн і під час першого рейсу 14 квітня 1912 р. зіткнувся з айсбергом в Атлантичному океані й затонув; у результаті цієї катастрофи загинуло 1517 осіб.

Хрононіми – позначення певних відрізків і точок часу, у тому числі назви свят, заходів, кампаній, воєн, наприклад:

(70) *When Ash Wednesday and Valentine's Day collide, eat fish (WP, 81)*

У структурі ономастичного простору хрононімія посідає проміжне місце між його центром і апелятивною лексикою. Хрононіми служать для ідентифікації відрізків часу, співвіднесених із подіями, важливими як в історичному, так і в соціокультурному плані.

Артіоніми – назви творів мистецтва, фестивалів, наприклад:

(59) *Agency recommends current 80K attendance cap at Burning Man (WP, 81)*

Бібліоніми – це назви будь-яких письмових творів, наприклад:

(41) *He was also known for popularizing the term "humblebrag," and in 2012 published a book, "Humblebrag: The Art of False Modesty," built around the idea of the supposedly modest boast. (NT, 80).*

Отже, структура значення реалій ускладнена наявністю національно-культурного та оцінного компонентів, внаслідок чого такого роду мовний матеріал має величезний лінгвокультурознавчий потенціал.

2.4 Прагматичні функції реалій у газетному дискурсі

Реалії, як елементи, «відмічені печаткою» національного колориту [18 : 121], в рамках завдань естетики тексту виконують різні функції. У процесі їх аналізу ми будемо базуватися на концепції реномінації і розрізняти R-реалії (культурні предмети), C-реалії (культурні концепти) і L-реалії (номінації культурних предметів / концептів) [30]. Термін реалія будемо зберігати в якості родового і визначати як парну лакуні категорію контрастивної лінгвістики, що сигналізує про наявність в одній мові готової номінації для позначення сигніфікат (а для денотатної лексики – і денотата) мовної одиниці відповідної лінгвокультури на тлі відсутності такої номінації в іншій мові [67].

У проаналізованих англійськомовних газетних текстах можна виділити наступні функції реалій.

1. Функція відтворення місцевого (національного) колориту

Національна приналежність є найважливішою типологічною характеристикою, що вказує на етнографічну природу реалії, на її зв'язок з різними формами матеріальної і духовної культури народу. Саме тому в газетній статті національні реалії використовуються з метою відтворення етнографічних особливостей побуту.

Найбільш яскраво локальна віднесеність проявляється в реаліях-локалізмах, які відображають унікальну історію та культуру того чи іншого регіону країни. На відміну від національних локальні реалії належать не мові відповідного народу, а діалекту, або мові менш значної соціальної групи і позначають специфічні для даної області об'єкти або ставлення до них [18,

с.76]. Подібні лексичні одиниці називають переважно реалії – культурні предмети (R-реалії) і відрізняються найбільш високим ступенем національно-культурної специфіки. Вони далеко не завжди відзначені двомовними словниками і лише частково фіксуються тлумачними словниками, де забезпечені спеціальною позначкою. Значення таких реалій есплікується найчастіше в метатекстових коментарях, які містять так звану інтерпретанту локальну приналежність.

У створенні колориту беруть участь лексичні одиниці – носії фонові інформації, яка є актуальною для героїв твору, але далеко не завжди відома сучасному іспанському читачеві. Подібні лексичні одиниці можна кваліфікувати як реалії-алюзії [18 : 210]. Наприклад, у фразі:

(28) The wooden remnants of a centuries-old military road known as Hull's Trace emerge when the water level is low near the spot where the Huron River empties into Lake Erie (NT, 80)

натяк відомого генерала Вільяма Халла, який запропонував побудувати дорогу військового призначення.

(56) In an early setback, the Los Angeles Superior Court dismissed the lawsuit, ruling the service charges of financial institutions didn't violate the Coogan Law (NT, 80).

The 'Coogan Law' – закон, покликаний зберегти капітал, зароблений дитиною в дитинстві. Закон названий на честь відомого у США актора Джекі Куган, який не міг претендувати на гроші, зароблені ним до повноліття.

Наведені приклади свідчать про те, що в контексті газетного дискурсу багато реалії виступають носіями місцевого і одночасно історичного колориту. Це зайвий раз підтверджує, що реалії відносяться до числа одиниць, що не піддаються занадто чіткій «регламентації» та їх розподіл значною мірою умовний, схематичний і не може претендувати на абсолютну повноту [18 : 62].

2. Функція відтворення історичного колориту

Темпоральна віднесеність реалії пов'язана з фактором часу, який грає найважливішу роль в створенні моделі людини і є істотним елементом мовної картини світу. Взаємозв'язок «фактору часу» і «фактору людини» проявляється в тому, що людина, перебуваючи в точці присутності, яка умовно розчленовує лінію часу на складові, вносить в модель часі два складних і суперечливих компонента – точку руху та напрямок руху. Точка рухається, разом з нею рухається час, разом з яким рухається за лінією часу подієвий світ.

Темпоральна віднесеність – характеристика реалій, що відображає закріплений в них тимчасовий (історико-культурний) період – робить реалію знаком своєї епохи [71].

Значний пласт подібної лексики складають історизми. Історизми – «мертві реалії» – внаслідок своєї часової віддаленості втрачають актуальний зміст навіть у тій лінгвокультурі, якій вони належать. Сфера їх вживання обмежується професійною науковою комунікацією чи історичною газетною літературою.

Передача історичного колориту – одна з важливих функцій реалії в газетному тексті. Серед них лексичні одиниці, які називають культурні предмети (R-реалії):

(17) *The drugstore chain Walgreens will stop selling tobacco products to customers under 21, the company announced on Tuesday. (NT, 80).*

‘Drugstore’ – історично це аптека, в якій окрім ліків, продається їжа, напої, косметика, журнали, тютюнові та інші вироби.

А також культурні концепти (C-реалії):

(18) *France has declared war on foreign beatniks, it was learned today [April 4]. (NT, 80).*

‘Beatniks’, ‘beat generation’, тобто ‘розбите, розчароване покоління’ – молодіжний рух в США, що проголосив відмову від благополучного життя заради бунту.

(21) *And like another recent Netflix series, “The Get Down,” some of its camerawork and music evoke the blaxploitation era, though, unlike that show, “Luke Cage” is set in the present (NT, 80).*

‘Blaxploitation’ – феномен американського кінематографу, що характеризується жанровими фільмами, які експлуатують тему життя чорношкірих американців.

Аналізуючи функцію відтворення часового колориту, слід враховувати, що в газетному тексті історія слугує лише фоном для людських долі, тому у фокусі авторського інтересу виявляються не стільки самі історичні реалії, скільки характери і долі персонажів.

3. Функція естетизації побутової деталі

Реалії, що передають конкретні, доступні зоровому сприйняттю предметні і просторові відносини (R-реалії) входять до складу «речового словника», який нерідко виступає в якості головного матеріалу газетного тексту. Слово, що позначає подію або річ, тобто, слово в його звичайному, нормативному значенні відіграє важливу роль у газетному дискурсі: образи реального світу речей входять у твір, утворюючи перший ярус його семантики. «Речовий словник», будучи головним матеріалом газетного тексту, стає образотворчим засобом і бере безпосередню участь в описі номінативного змісту, за допомогою якого висловлювання називає або описує якусь референтну ситуацію. В досліджуваному романі Х. Валера, побутові реалії висвітлені особливим ліричним світлом розповіді. Численні описи побуту, предметів домашнього вжитку, повсякденних дій передаються за допомогою побутової лексики:

(29) *These are homes for people who don’t need a big house, but don’t want to go to a condo (NT, 80).*

‘Кондо’ – квартира в житловому комплексі, де зазвичай розташовані тенісні корти, пральні, спортивні зали.

Паралельно з лексичними одиницями, що називають реалії повсякденного побуту, у газетному дискурсі функціонує інший пласт

лексики – економічні реалії, що позначають ділові відносини, грошові операції:

(19) President Donald Trump and his family have done little to assuage concerns that they see the White House as a cash cow (NT, 80).

‘Cash cow’ – компанія, чия діяльність постійно приносить приплив готівки.

(20) Another strategy is to encourage them to sell the toys they no longer play with, either online or at a garage sale, and keep the proceeds for themselves (NT, 80).

‘Garage sale’ – дешевий розпродаж речей домашнього вжитку, організований зазвичай перед воротами гаража у вихідний день.

4. Символьна функція

Реалія може виконувати в газетному тексті символічну функцію. Символьна функція – результат вторинного семіозису, в процесі якого відбувається зміна категоріальної характеристики реалії: культурний предмет (R-реалія) перетворюється на культурний концепт (C-реалія) [13 : 191]. Хрестоматійним у цьому плані є приклад з назвою Buffalo wings, яка позначає не конкретний предмет, а носій ознак, пов’язаних з домінуючою семантико-смісловою структурою, ім’ям ситуації. Вона асоціюється з цілим рядом відомостей-подій, заданих одного разу попередніми контекстними умовами, і позначає слід відчуття, в той час як уява добудовує образи, виділені цим відчуттям:

(24) But lately, many Milanese restaurateurs have begun branching out into other forms of Americana, serving up spot-on recreations of such un-Italian recipes as Buffalo wings, apple fritters and pulled pork sandwiches. (NT, 80).

Реалія в символічній функції може стати ключовою у статті, її метаобразом, який об’єднує навколо себе інші лейтмотивні слова-образи. Знаходячись між собою в складних співвідношеннях, символічні значення утворюють систему, за допомогою якої виражається газетний задум автора.

Метаобразами можуть стати реалії – авторські неологізми, які виступають як важлива складова естетики тексту, так:

(41) He was also known for popularizing the term “humblebrag,” and in 2012 published a book, “Humblebrag: The Art of False Modesty,” built around the idea of the supposedly modest boast. (NT, 80).

Авторський неологізм ‘humblebrag’ – «епізодична реалія» в термінології С. Влахова і С. Флоріна [18 : 89] – може виступати в якості розгорнутої метафори. Так, вираз «хвастожалоба» - *поняття, що означає хвастощі, в формі скарги*, створене на основі прикметника humble та дієслова brag. Неологізм використовується на тлі інших характерних стилістичних прийомів – обігрування фразеологізмів, крилатих слів, цитат, тощо.

Реаліям-оказіоналізмам належить особлива роль при створенні неповторних образів і унікальних текстових ситуацій. Їх специфіка полягає в тому, що, «вирвані» зі свого когнітивного контексту, вони не будуть ні в денотативному (змістовному), ні в конотативному (асоціативному) плані мати того значення, яке вони набувають у складі єдиного комплексу реалій конкретного газетного тексту.

5. Асоціативна функція може бути реалізована у разі використання реалії у заголовку газетного тексту.

Зв'язок реалії з глибинними пластами народної культури дозволяє використовувати її в якості основи ремінісценцій в газетному тексті. Ремінісценції «як натяки на можливі значення», як відгуки на попередній мовний досвід людини в цілому – поетичний, прозовий, науковий, соціальний, історичний, тощо, є формою переплетення «своєї» і «чужої» промови. При цьому «чуже» слово, приживаючись на новому місці, стає для тексту «своїм», але не присвоюється мовцем. Ремінісценція – один із проявів діалогічної орієнтації слова і вислову, де завжди взаємодіють різні особистісні начала «свого» і «чужого». Ремінісценція є одним із проявів інтерсуб'єктності як необхідної умови семіотизації особистості, як

регулятора, організуючого її досвід і поведінку: семіотика поведінки припускає існування іншого. Це знак існування інтертекстуального простору. Так, наприклад, американська культура закріплена в такій реалії, як:

(16) *The relish can be served the same day it is made (NT, 80).*

Relish – національна американська страва, гострий гарнір з дрібно нарізаних маринованих овочів. В назві суспільно-політичної статті використовується в переносному значенні для позначення відносин США та Кореї.

Враховуючи, що подібні реалії вживаються в конкретному контексті і відображають певний відрізок дійсності за допомогою іносказань, натяків, алюзій, інтертекстуальних перегуків, а також інформації, переданої мовою жестів, деякі дослідники пропонують називати їх «ситуативними реаліями» [18 : 202]. В основі виділення таких реалій лежать поняття алюзивності і прецедентності в тій трактуванні, в якій вони склалися в сучасній вітчизняній і зарубіжній лінгвістичній традиції.

6. Функція маркера чужої культури

У текстах, які є фрагментами чужої мовної картини світу, реалії відіграють особливу роль: вони виступають як репрезентанти чужої дійсності. Маркери «чужого» - це реалії, що представляють собою запозичені слова (L-реалії), які називають властиві іншій культурі натурфакта, артефакти або ментефакти. Тексти новин, здебільшого насиченні є фрагментами чужої мовної картини світу:

(42) *Islamic charity officials gave millions to al-Qaeda, U. S. Says (WP, 81)*

Тексти, що репрезентують чужу культуру, представляють профілювання комплексу відомостей про світ зі зміною відносин «когнітивна фігура – когнітивний фон». Останнє обумовлює необхідність переструктурування всього комплексу сприйманих відомостей і, отже, результатів категоризації і концептуалізації цих відомостей [18 : 70]. У цьому випадку особливого значення набувають такі характеристики реалії, як ступінь її популярності в приймаючій культурі та рівень її освоєності

приймаючою мовою, частотність її використання в даному тексті і роль, яка їй відводиться в рамках естетичних завдань твору. Так, наприклад, заголовок

(44) *Pope to meet Putin before Vatican Ukraine meeting (WP, 81)*

складається з 11 слів, 4 з котрих є реаліями, запозиченими з інших мов.

У процесі переструктурування відомостей про чужу дійсність нерідкі навмисні / ненавмисні спотворення чужої картини світу, що робить істотний вплив на результат впливу тексту на реципієнта. Так, надлишкова кількість слів, що позначають незнайомі для приймаючої культури чужі реалії, може істотно ускладнити розуміння тексту читачем.

Висновки до Розділу 2

1. Вивчення реалій є одним із ключів до пізнання іншого народу, системи його цінностей, особливостей світосприйняття та картини світу. У статтях газет *The New York Times* та *The Washington* ми виявили географічні, етнографічні, ономастичні і суспільно-політичні реалії. Серед цих груп реалій переважна більшість відноситься до суспільно-політичних реалій, вони становлять близько 41,8% всіх розглянутих нами. На другому місці етнографічні – 36,4%, ономастичними реалії зустрічаються досить часто в публіцистиці і займають близько 7,3%, 14,6% реалій відноситься до географічних.

2. У досліджуваному англійськомовному газетному дискурсі простежується перевага позитивних реалій, їх кількість становить 92 одиниці, що складає 64,79% від загальної кількості реалій з оцінним компонентом значення.

3. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що реалії, будучи безпосередньою складовою естетики газетного тексту, виконують в ньому численні і різноманітні функції: вони відображають авторське кредо, беруть участь у семантизації всіх універсальних художніх смислів тексту, у формуванні його естетичної експресивності. Їх функціональний потенціал,

однак, різний. Для R-реалій найбільш характерні функції відтворення місцевого (національного) і історичного колориту, а також функція естетизації побутової деталі. L-реалії виступають переважно в якості маркерів місцевого колориту (реалії-діалектизми) або маркерів чужої культури. Найбільш багатий функціональний потенціал C-реалій, які домінують в художньому тексті і реалізують в ньому всі перераховані вище функції. При цьому кількість C-реалій у тексті може істотно збільшуватися внаслідок категоріальної транспозиції R- і L –реалій. Останні, будучи використані в символній і асоціативній функціях, набувають додаткові конотації, поповнюючи тим самим клас C-реалій.

4. Специфіка реалізації функціонального потенціалу реалій підтверджує думку про те, що в рамках газетного дискурсу сукупність реалій виконує єдину змістовно-естетичну завдання і може розглядатися як своєрідний інтернаціонально-змістовний комплекс, що відображає індивідуально-авторське уявлення про описувану дійсність.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ГАЗЕТНОГО ДИСКУРСУ

3.1. Способи еквівалентного відтворення українською мовою реалій при перекладі текстів сучасного англійськомовного газетного дискурсу

Основною рисою реалії є її колорит, саме передача колориту у процесі перекладу з однієї мови на іншу і складає головну проблему перекладача при роботі з реаліями. Деякі дослідники відносять реалії до розряду без еквівалентної лексики, стверджуючи, що вони не можуть бути перекладені [54, с. 135]. Проте, реалія є частиною вихідного тексту, її передача в тексті перекладу є однією з умов адекватності перекладу, тому питання полягає не в тому можна чи ні її перекладати, а в тому як її перекласти. Оскільки мови відрізняються за своєю граматичною, лексичною і синтаксичною будовою тому що їх носії мають у своїй свідомості різні картини світу, сформовані крізь призму рідної мови, в процесі перекладу с мови-оригіналу на мову-перекладу є можливим передати культурно-зумовлені явища, що характерні тільки для мови-оригіналу [42, с. 35].

Функціонально-комунікативна еквівалентність є нічим іншим, як найоптимальнішим балансом семантики й форми, денотативної, конотативної, стилістичної, культурної та прагматичної інформації текстів оригіналу й перекладу. Безперечно, у процесі перекладу неможливо зберегти семантику й форму, ще й передати читачам перекладного тексту, які належать до іншої культури, є носіями іншої мови і занурені до іншого буття й соціуму, інформацію різного порядку. Тому найбільш гармонійне входження читачів перекладу до чужої культури й мови можливе лише за рахунок окресленого балансу, досягти якого повинен перекладач.

Зважаючи на це переклад, яким би адекватним він не був, завжди є трансформацією в широкому розумінні цього терміну. У вузькому значенні перекладацька трансформація є перетворенням, модифікацією форми, або змісту й форми, зокрема, з метою збереження відповідності комунікативного впливу на адресатів оригіналу й перекладного тексту. Такі перетворення здійснюються як на підставі системних розбіжностей двох мов і є системними трансформаціями, так і через відмінність культур, онтологій двох народів, програм інтерпретації читачів оригіналу й перекладу. Останні перетворення можна назвати функціональними. Такий поділ трансформацій здійснюється за параметром їхніх чинників [47, с. 122].

Одне із завдань перекладача полягає у забезпеченні зрозумілості тексту перекладу вторинним реципієнтам, що може досягатися за допомогою прагматичної адаптації. Власне прагматично зумовлені трансформації уможливають високоякісний результат роботи перекладача – комунікативно-прагматичну рівність первинного та цільового текстів.

Повний збіг виражається в лексичному збігу всіх елементів і в граматичному збігу структури перекладу оригіналу, що дозволяє зберегти в перекладі порядок слів перекладного речення. Повний збіг у реаліях неможливий, адже структура англійської та української мов відрізняються.

Частковий збіг виражається в деякій розбіжності елементів перекладного речення за формою і значенням при повній смисловій адекватності.

(40) *The dust consisted of tiny grains of carbon, silicon and aluminum — an austere and unevolved version of the same stuff under your fingernails, and in the dust bunnies under your bed (NT, 80).*- Пил складається з дрібних частинок вуглецю, кремнію і алюмінію – простій версії тієї ж речовини, що й під вашими нігтями, і в «комоч пилу» під вашим ліжком

Тут використано український аналог англійської оцінної реалії ‘*dust bunnies*’, що позначає клубки пилу у важкодоступних місцях, які за своєю

формою нагадують кроликів, який за винятком структури (буквально: пильних кроликах) повністю відтворює англійський.

Для дослідження способів еквівалентного відтворення реалій звернемось спочатку до самого поняття еквівалентності у сфері перекладознавства.

Основна вимога перекладу – максимально можливий ступінь його еквівалентності оригіналу як в плані семантико-структурної подібності, так і в плані потенційної дії на адресата. На практиці процес досягнення цієї еквівалентності найчастіше зв'язаний з деякими труднощами. Бо не завжди, через певні відмінності між початковою мовою та мовою перекладу можливий переклад по так званим семантико-структурним паралелям. Іншими словами, далеко не завжди можливі «автоматичні» заміни одиниці початкового тексту одиницями перевідного тексту з одночасною реалізацією мети перекладу. В таких випадках мовний посередник вимушений прибігати до відступу від мовних паралелей, а іноді взагалі шукати інші способи для передачі змісту початкової мови засобами мови перекладу унаслідок відсутності в даному випадку таких паралелей між мовами – до таких відступів від паралелей відносяться перекладацькі трансформації [41, с. 20].

Лексична еквівалентність найкраще всього досягається при прямому дослівному перекладі, який відбувається, коли всі слова в реченні мають відповідники у мові перекладу:

(10) Developers, corporations, educators and others have pumped about \$5 billion into the city's downtown, also called the Golden Triangle, over the last decade (NT, 80) - За останнє десятиліття девелопери, корпорації, працівники освіти та інші вклали 5 мільярдів доларів у ділову частину міста, яка також називається Золотий трикутник.

Тут виконано повністю синтаксичне уподібнення (дослівний переклад) реалії Золотий трикутник, тобто існує її повна лексична еквівалентність. Таке синтаксичне уподібнення може призводити до повної відповідності кількості мовних одиниць та порядку їх розташування в оригіналі та перекладі.

Застосування синтаксичного уподібнення супроводжується деякими змінами структурних компонентів.

Проте далеко не всі лексеми мають еквівалент такої ж сили в українській мові, тому для досягнення лексичної еквівалентності можуть бути застосовані трансформації, які або відображують прихований смисл певного слова чи виразу (реалії окрім дослівного значення мають ще й переносне), або пояснюють українському читачеві деталі, які англomовному слухачеві чи читачеві зрозумілі відразу.

Стилістична еквівалентність є невід'ємною частиною адекватного перекладу. Завжди є небезпека не донести емоційного ефекту оригінального тексту або, навпаки, переборщити з експресією. Застосування прийомів стилістичної адаптації допомагає уникнути помилок при перекладі.

Для досягнення адекватності при перекладі з однієї мови на іншу перекладачеві необхідно вдало використовувати перекладацькі трансформації, для того, щоб текст перекладу якомога влучніше передавав інформацію тексту оригіналу при дотриманні необхідних норм мови перекладу.

Серед способів перекладу найчастіше використовуються такі:

- а) покомпонентні кальки;
- б) дескриптивні перифрази;
- в) однослівні відповідники;
- г) покомпонентні транскрипції.

Використовуючи вищенаведені способи, перекладач прагне зберегти оригінальність і унікальність твору, оскільки навіть у найвдалішому перекладі втрати лінгвокраїнознавчої інформації відчутні насамперед на стилістичному рівні. Завдяки майстерному переосмисленню реалії перекладачем, її лінгвокраїнознавча специфіка переходить зі сфери прямої денотації (у першоджерелі) у сферу художньої образності (у вдалому перекладі). Саме цього повинен прагнути кожен перекладач.

Наприклад, під час перекладу:

(47) *There's this nice idea that a gifted child out there is staying up, raptly watching* (WP, 81) - Є така гарна ідея, що талановита дитина, яка там перебуває, не спить, а захоплено дивиться.

У перекладі фраза '*gifted child*' відповідає позначенню обдарована, здібна дитина, для якої розробляється спеціальна програма навчання. В українській мові не існує еквівалентів, які можуть мати відповідне значення, тому перекладач вдається до приблизного перекладу, передаючи саму суть реалії, а не її повний смисл.

В окремих випадках перед перекладачем постає завдання не лише перекласти, а й опрацювати текст. У сучасних дослідженнях дедалі частіше простежуються судження про те, що реалії, які потребують супровідного опрацювання, слід вважати фактами не так перекладу, як мовного посередництва, до якого належить і адаптація [49, с. 563]. І тому, якщо перед перекладачем постало завдання досягти заданого комунікативного ефекту, що звичайно передбачає прагматичну адаптацію, то цей вид діяльності виходить за межі перекладу як процесу створення реалії, комунікативно рівноцінного оригіналу.

Адаптація як вид мовного посередництва більшістю дослідників розглядається як доконечна форма перетворень, допустимих у перекладі. Існує також інший підхід, згідно з яким адекватність перекладу прагматично зорієнтованого тексту можлива за умов його адаптації до лінгвокультурних стереотипів реципієнта. Зрозуміло, що у такому разі пропорції репродуктивних й адаптивних стратегій в перекладі підпорядковуються прагматичній заданості певного типу тексту або дискурсу в оригіналі. Саме тому перекладацька адаптація не суперечить репродуктивному перекладу, а є комплементарною стратегією. Основна мета адаптивних стратегій полягає у відтворенні прагматичного потенціалу тексту або дискурсу в перекладі з урахуванням лінгвокультурних стереотипів носіїв мови та культури реципієнта.

Адаптивні переклади, на відміну від суміжних видів мовного посередництва, або інтертекстів (анотацій, перекладів за мотивами, переспівів) підлягають обов'язковому зіставленню з вихідним текстом. Свідомий вибір перекладачем на користь адаптивних стратегій, таким чином, передбачає, по-перше, використання переважно мовних і культурних моделей реципієнта й, по-друге, відтворення прагматичного потенціалу оригінального тексту в перекладі, що призведе до адекватної ідентифікації реципієнтом типу тексту та дискурсу в перекладі.

(52) *So get rid of the I-love-me wall that displays your distinctive personality* (WP, 81) – Так що позбудьтеся стіни самомилування, яка відображає вашу відмінну індивідуальність.

Тут перекладач не бачить сенсу використовувати аналог реалії *I-love-me wall* (дослівно: я-люблю-меня стіна), проте використовує описовий переклад, а саме більш образну конструкцію з точки зору української мови 'стіни самомилування', яка більше відповідає розмовному стилю, при цьому сутність реалії передана точно, позначення демонстрації своїх нагород, грамот, фотографій з відомими людьми.

Адаптація передбачає дві стратегії: адаптація типу тексту та адаптація інформації типу тексту. Застосування адаптації інформації в культурі перекладу пояснюється тим, що зміна інформації типу тексту та засобів її подання обумовлена лінгвокультурними розбіжностями вихідного тексту та тексту перекладу. Адаптація інформації передбачає пріоритетність інформації типу тексту, що відповідає не так власне перекладу, як авторській редакції. Тому для адаптації використовують прийоми компенсації, описового перекладу, а також антонімічного та синонімічного перекладів.

Компенсація – прийом, за допомогою якого при перекладі компенсують елементи оригіналу, що не мають еквівалента у мові перекладу: йдеться про заміну безеквівалентних елементів оригіналу (напр., безеквівалентної лексики) іншими, зрозумілими носієві мови перекладу.

Оскільки більшість реалій перекладені не дослівно, то немає потреби наводити приклади компенсації певного слова, тому що у випадку відсутності еквівалента реалія перекладається через її значення або через створення неологізму, а не компенсацію окремого слова, яке не має українського еквіваленту тощо.

Описовий переклад – це введення у текст, що перекладається, додаткової інформації з метою донести до читача те, що у оригіналі зрозуміло без будь-яких уточнень.

Наприклад:

(23) Trumpcare, cleverly, doesn't ban insurers from covering the procedure (NT, 80).

'*Trumpcare*' – реформа охорони здоров'я, ініційована президентом Дональдом Трампом в якості скасування реформи охорони здоров'я його попередника, президента Барака Обами (*Obamacare*), яка викликала широкий громадський резонанс через занадто високі ціни на страховку, внаслідок чого багато американців не могли дозволити її придбати. Дана реалія є калькою, з попередньої назви, і для англомовного читача оригінального тексту натяк є досить прозорим і легко зрозумілим. Проте для реципієнта-носія іншої мови та культури розпізнавання подібної «зашифрованої» одиниці може становити проблему. Розуміючи це, перекладач вдається до прийому компенсації – він надає реалії первинний загальнозживаний варіант для кращого, повнішого розуміння перекладного художнього тексту українським реципієнтом:

Медична реформа Трампа, розумно, не забороняє страховикам висвітлювати цю процедуру

Функціональний аналог застосовується перекладачем при відсутності слів-еквівалентів в мові перекладу. Використовуючи цей метод, перекладач замінює діалектизм мови оригіналу подібним виразом мови перекладу, що викликають у читача подібну реакцію. Недоліком застосування даного прийому є те, що при його використанні відбувається стилістична нейтралізація, що позбавляє текст його національно-культурної забарвленості

(31) *But that year is only over once the freshmen, known as plebes, manage to replace a “dixie cup” cap perched at the monument’s tip with an upperclassman’s hat. (WP, 81)* – Але цей рік закінчився тільки, коли новачкам, відомим як плебес, вдалося замінити «безкозирки» з кінчику пам’ятника, капелюхом старшокласника.

Для передачі даної реалії використано аналоговий переклад, оскільки у українських моряків присутній даний предмет форми.

Таким чином, при передачі реалій найбільш часто зустрічається еквівалентний переклад, за яким по частотності вживання слід описовий, а найрідше зустрічається аналоговий.

3.2. Застосування перекладацьких трансформацій для збереження прагматичних функцій реалій у перекладі текстів сучасного англійськомовного газетного дискурсу

У зв’язку з прагматичною важливістю реалій та їх винятковою роллю в тексті газетного дискурсу в фокус нашої уваги потрапляють слова з культурним компонентом у своєму значенні, а саме, згідно предметного поділу, що мають своїми денотатами топографічні, етнографічні та суспільно-політичні явища і об’єкти. Також в рамки даної класифікації ми включаємо власні імена й «алюзивні імена», оскільки вони складають образну систему твору і у носіїв мови асоціюються з певними фольклорними, літературними джерелами та історичними подіями. Такі імена-ярлики насичують текст всілякими символами. Неперекладні власні назви, їх віднесеність до безеквівалентної лексиці обумовлена властивим більшості з них зв’язком з певним народом, з національними традиціями та культурою, що ріднить їх з реаліями [18, с. 222].

Сьогодні можливості перекладу реалій, що зустрічаються у перекладах, можна звести до чотирьох випадків, а саме: транслітерація або транскрипція, створення нового (або складного слова) на основі вже існуючих в мові

елементів, уподібнений переклад, який уточнюється в умовах контексту і гіпонімічний переклад (заміна видового поняття на родове).

1. Транскрипція і транслітерація – способи перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її форми за допомогою букв мови перекладу. При транскрипції відтворюється звукова форма іншомовного слова, а при транслітерації – його графічна форма (буквений склад). Ведучим способом у сучасній перекладацькій практиці є транскрипція зі збереженням деяких елементів транслітерації. Найчастіше такий спосіб перекладу застосовується для передачі власних назв і імен, що не змінюють своєї форми при переносі в іншомовний текст.

Наведемо приклад, коли транскрипція і транслітерація є поєднаними, тобто слова пишуться і читаються однаково:

(33) *Why we Chinese love our Gucci Loafers* (WP, 81) – Чому ми, китайці, любимо наші Гуччі лофери

Тут реалія ‘*Gucci Loafers*’, ‘Гуччі лофери’ передається через транскрипцію та транслітерацію, які для неї співпадають.

Оскільки фонетичні і графічні системи мов суттєво відрізняються, передача форми слова мови-джерела на мові перекладу, як правило, завжди трохи умовна і приблизна.

2. Введення неологізму – найбільш придатний після транскрипції шлях збереження змісту і колориту перекладної реалії: шляхом створення нового слова або словосполучення вдається іноді домогтися потрібного ефекту. Такими новими словами можуть бути, в першу чергу, кальки і полукальки.

Калькування – це засіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин (морфем або слів) їх лексичними відповідностями у мові перекладу [45]. Калькування є дуже близьким до запозичення, тому у випадку калькування, коли відсутня будь-яка вказівка на зовнішню форму мови, з якої походить даний термін, питання встановлення джерела запозичення не є простим, для його вирішення необхідно залучати численні екстралінгвістичні дані. Наприклад,

(41) *He was also known for popularizing the term “humblebrag,” and in 2012 published a book, “Humblebrag: The Art of False Modesty,” built around the idea of the supposedly modest boast. (NT, 80).* - Він також відомий тим, що популяризував поняття «хвастоскарга», і в 2012 році надрукував книгу, «Хвастоскарга: мистецтво фальшивої чесності», створивши ідею нібито незначних хвастоштів.

Де реалія *humblebrag* перекладена калькою як ‘хвастоскарга’

Семантичний неологізм – нове слово або словосполучення, скомпоноване перекладачем і дозволяє передати смисловий зміст реалії. Від кальки його відрізняє відсутність етимологічного зв’язку з оригінальним словом [4, с. 90].

Так було перекладено реалію *bandwagon effect*:

(74) *There’s a bandwagon effect, Douglas G. Brinkley, a presidential historian and professor at Rice University, said of being billed as a presumptive nominee (NT, 80).* - Це «ефект стадності», сказав Дуглас Брінклі, фахівець з історії президентства і професор університету Райса, включений в список як передбачуваний номінант.

Наведений прийом має найменше поширення, оскільки слово в цьому випадку створює одна людина – автор перекладу, тобто слова або виразу, що дозволяє зрозуміти смисловий зміст переданої реалії.

Ще одним прикладом освоєння мовного простору є адаптація іншомовної реалії, тобто надання їй на основі іншомовного матеріалу обличчя рідного слова:

(46) *Tiny Love Stories: ’20 Years in the Friend Zone’ (NT, 80).* - Історія кохання Тіни: «20 років у френдзоні»

Так, сьогодні англійськомовний вираз ‘*Friend Zone*’, ‘френдзона’ досить поширений в українськомовному просторі, тобто відбулося освоєння іншомовної реалії. Аналогічними і поширеними стали реалії ‘*immigrants*’ – ‘іммігранти’, ‘*business*’ – ‘бізнес’, ‘*gadgets*’ – ‘гаджети’, ‘*post*’ – ‘пост’, ‘*boyfriend*’ – ‘бойфренд’, ‘*strategy*’ – ‘стратегія’, тощо.

3. За допомогою описового перекладу вдається передати предметний зміст реалії. При цьому майже завжди втрачається колорит, так як відбувається заміна коннотативного еквівалента нейтральним по стилю, тобто словом або сполученням слів з нульовою конотацією. Даний спосіб перекладу вживається досить часто, наприклад, вельми поширений підбір функціонального еквівалента, який викликає у читача перекладу такі ж асоціації, як і у читача вихідного тексту.

Основними видами лексико-семантичних заміни є конкретизація, генералізація і модуляція (смісловий розвиток) значення вихідної одиниці.

Конкретизацією називається заміна слова або словосполучення мови оригінального тексту з більш широким предметно-логічним значенням словом і словосполученням на слово або словосполучення мови перекладу з більш вузьким значенням. В результаті застосування цієї трансформації створювана відповідність і вихідна лексична одиниця опиняються в логічних відносинах включення: одиниця вихідної мови виражає родове поняття, а одиниця мови перекладу – яке у неї видове поняття:

(37) *Having a teacher stay with a class for more than a year – or looping, as it is known – is on the rise, according to many experts (NT, 80).* - Феномен, коли вчитель залишається з класом більш ніж на рік – також відомий як освітній цикл – все збільшується, зауважують експерти.

‘*Looping*’ – це вид навчання, при якому вчитель, залишається з одним і тим же класом більш ніж на рік. Зазначена освітня реалія повністю відсутня в українській мові, тому найкращим варіантом буде приблизний переклад з конкретизацією. Слово ‘*Looping*’, яке в перекладі з англійської має значення ‘перекручування, створювати петлі’, в тексті представлено виразом ‘освітній цикл’, що виражає родове поняття. В даному випадку показаний приклад контекстуальної конкретизації, яка обумовлена стилістичними міркуваннями, прагненням досягти більшої образності, наочності.

Генералізація – заміна видового поняття родовим, назви підкласу – назвою усього класу. Генералізація полягає в заміні вихідного поняття

ширшим і є процесом, протилежним конкретизації. Генералізація використовується в тих випадках, коли:

а) конкретне найменування якогось предмету нічого не говорить адресату перекладу;

б) є зайвим в умовах даного контексту.

Наведемо приклад генералізації:

(16) *The relish can be served the same day it is made (NT, 80).* - Гострий гарнір може бути поданий в день приготування

Так, в українській мові гострий гарнір, подібний до relish відсутній, тому для перекладу застосовується генералізація.

Більш загальне позначення може бути кращим і за стилістичним причин. Наприклад, в наступній фразі:

(30) *But Chao stopped in the hotel lobby to chat with people and pose for photos with on the public sidewalk in front of the hotel (NT, 80).*

Конкретний вид приміщення *lobby* в перекладі представлений словом загальним значенням 'хол':

Але Чао зупинився в холі готелю, щоб поспілкуватися з людьми і позувати для фотографій перед готелем

Це позбавляє перекладача від необхідності уточнювати.

Контекстуальне розтлумачення (інтерпретація) реалій. Цей вид відтворення семантико-стилістичних функцій реалій нерозривно пов'язаний з цілісністю художнього тексту і полягає у роз'ясненні суті реалій у найближчому контексті [24, с. 136]. Опис, пояснення, тлумачення зазвичай використовуються в тих випадках, коли немає іншого вибору:

(21) *And like another recent Netflix series, "The Get Down," some of its camerawork and music evoke the blaxploitation era, though, unlike that show, "Luke Cage" is set in the present (NT, 80).*

Відоме для американської культури поняття blaxploitation era, невідоме для пересічного українця, тому доцільно використання описового перекладу:

Також як і недавній серіал компанії Нетфлікс «Відпал», деякі кінозйомки і музика нагадує еру експлуатації чорношкірих акторів, проте дія іншого шоу компанії «Люк Кейдж» відбувається в наші дні.

Описовий переклад у всіх випадках не є адекватним. Він не повністю передає зміст перекладного слова і при цьому втрачається колорит.

4. Комбінована реномінація. При цьому способі найчастіше використовується транскрипція з описовою перифразою (значно рідше – з гіперонімом). Це ефективний, але багатослівний спосіб максимальної передачі семантики реалій, зв'язаний з лінійним розширенням тексту [24, с. 122]. В наступному прикладі неможливий дослівний переклад

(35) *We're typically people who would never be where we are if a headhunter had come to find us (NT, 80).*

'*Headhunter*', 'мисливець за головами' неможливий тому, що в українській культурі зазначене словосполучення має зовсім інше значення, тому реалія подана транслітерацією та описом:

Ми б безумовно не були тими звичайними людьми, які ми є зараз, якщо б нас знайшов хедхантер (фахівець з підбору професійних кадрів)

Відмітимо, що в мові ЗМІ доволі рідко використовується метод комбінованої реномінації семантики реалій.

5. Контекстуальний переклад протиставляється зазвичай словниковому перекладу, оскільки як відповідності слова в контексті можуть відрізнитися від словникових. При контекстуальному перекладі слово, що перекладається відсутнє, а його зміст передається за допомогою зміненого контексту. Так само як і у випадку приблизного перекладу, при контекстуальному перекладі реалія зникає, і на її місці виявляється нейтральний заступник. Ілюстрацією такого прийому може служити переклад фрази:

(85) *The issue of part-time workers is a hot potato that we must deal with (NT, 80).* - Питання працівників на неповний робочий день – це делікатне питання, з яким ми повинні займатися

(85) *The issue of part-time workers is a hot potato that we must deal with* (NT, 80).

Приказка ‘*hot potato*’ дослівно перекладається як ‘гаряча картопля’. Але зберігати стійкий образ в даній приказці недоцільно, що пов’язано з особливостями українського слововживання. Тому в українській версії перекладач використовує стійкий вираз ‘делікатне притання’. В обох випадках фраза означає «вираз, який ми використовуємо, говорячи про складні або заплутані ситуації, а іноді і про людей». Тим не менше, використання простої фрази в перекладі призводить до втрати історичного значення оригіналу. Основним недоліком такого перекладу є повне зникнення реалії як носія певного національного колориту.

Зазначимо, що тексти інтернет-газет насичені реаліями. Найпоширенішими видами реалій є суспільно-політичні (серед яких домінують реалії, що позначають органи і носіїв влади) і етнографічні. З групи ономастичних реалій найчастіше зустрічаються антропоніми і різні назви. Для перекладу даних груп реалій використовуються прийоми транскрипції і транслітерації. Форма слова при транскрипції повинна отримати відповідні правилами граматики української мови морфологічні риси. Транслітерація як прийом перекладу характерний для мови ЗМІ, так як слова, які використовуються англomовними ЗМІ, стали міжнародними і тому добре впізнавані.

У випадку з рідкісними і культурно-специфічними реаліями доцільно використовувати прийом описового перекладу або калькування (якщо норма зафіксована в такому варіанті в словнику мови перекладу). Для цього перекладач повинен бути знайомий з тематикою перекладної статті та особливостями описуваної в ній лінгвокультури. Всі окремі випадки вибору прийняттого варіанту перекладу слова в контексті підлягають аналізу з точки зору його еквівалентності та адекватності.

Для передачі специфічної лексики в практиці перекладу використовується безліч способів і прийомів, які стали результатом

багатовікових мовних контактів і які призвели до накопичення знань про лексико-граматичних відповідностях. В цілому, можна зробити висновок, що при передачі неономастичних культуронімів самим частотним прийомом є калькування. Нерідко зустрічається описовий переклад, транслітерація і транскрипція, що обумовлено специфікою даної лексики.

Однак не можна вважати неправильним застосування цих прийомів у всіх випадках. Іноді, для розвантаження читача в текстах з підвищеним вмістом реалій ці прийоми можуть виявитися вельми вдалимими. Це ж диктується і міркуваннями про чистоту мови. Наявність іншомовних слів відбивається деколи на художніх перевагах перекладу.

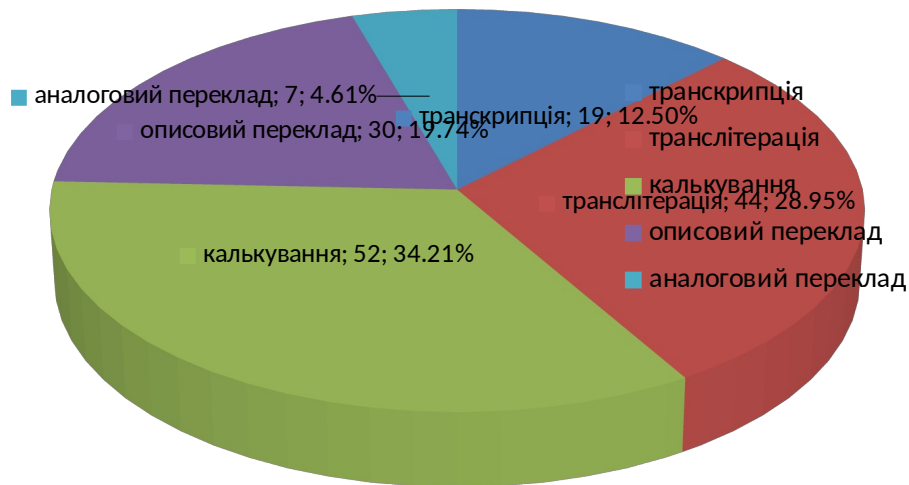

Рис. 3.1 Розподіл перекладацьких трансформацій, що використовувались при перекладі реалій сучасного англійськомовного газетного дискурсу, %

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок найбільшу перевагу при перекладі перекладачі надають, калькуванню, транслітерації та транскрипції, що зумовлено видами реалій, які використовуються в газетному дискурсі, зокрема, віднесеністю більшості з них до власних імен та назв. Так, зазначеними методами перекладено 34,21%, 28,95% та 12,5% реалій відповідно. Другим за частотою застосування методом перекладу є описовий переклад, яким перекладено 19,74% слів-реалій. Переклад з використання

функціонального аналогу теж широко застосовується перекладачем, частка таких слів 4,61%.

Вибір в залежності від характеру тексту роблять з урахуванням жанрових особливостей літератури. У науковому тексті реалія завжди є терміном і, отже, перекладається відповідним терміном. У авторській мові, в описах і міркуваннях транскрипція сприймається легше, реалії розкриваються ширше, тоді як в прямій мові і діалогах слід шукати інших рішень.

Висновки до Розділу 3

1. Реалії не залежать від уподобань мовного колективу, а виникають внаслідок специфічних географічних умов, а також особливостей мислення та культури нації. Таким чином, у випадку реалій доцільніше вести мову не про переклад у прямому розумінні (віднайдення еквівалента), а про відтворення, тобто віднайдення лексеми, близької за значенням до лексеми мови-джерела, – трансляційне перейменування.

2. У теорії та практиці перекладу широко відомі такі прийоми перекладу слів з культурним компонентом у своєму значенні (реалій): перекладацька перифраза, адаптація, транскрипція, калькування і опущення. Перекладачі обирають різні способи перекладу реалій в залежності від того, наскільки значну функцію виконує той чи інший знак-реалія для поетики перекладного тексту і залежно від лексико-семантичної сполучуваності в контексті мови перекладу. Вищевказані трансформаційні прийоми впливають різною мірою на сприйняття образів в перекладних текстах.

3. Серед труднощів, що виникають при перекладі реалій можна виділити наступні:

- відсутність у мові перекладу відповідності (еквівалента) через відсутність у носіїв цієї мови об'єкта (референта), що позначається реалією;

- необхідність, поряд з предметним значенням (семантикою) реалії, передати і колорит (конотацію) – її національне та історичне забарвлення.

4. При виборі найбільш відповідного прийому перекладу необхідно враховувати спосіб подачі реалії автором тексту оригіналу і засоби, використувані їм, щоб довести до свідомості читача її семантичний та конотативний зміст.

5. Багато реалії міцно вкоренилися в повсякденному житті і не вимагають перекладу. Вони перейшли в інший пласт лексики – запозичення.

6. Проведений аналіз показав, що у процесі перекладу майже постійно доводиться звертатися до лексичних та граматичних трансформацій, оскільки в лексично-семантичній системі мови оригіналу та мови перекладу спостерігаються неспівпадіння, бо кожна мова має свій власний «покрій». Ця своєрідність лексико-семантичного аспекту кожної мови передусім проявляється у смисловій структурі образного порівняння. Будь-яке словосполучення є частиною лексичної системи мови, її складовим елементом і саме цим пояснюється своєрідність семантичної структури образного порівняння у різних мовах. Також на прагматичному рівні використовується ряд трансформацій, які покликані скоротити перекладене повідомлення до розмірів оригінального, оскільки цього вимагає розмір окремих елементів художнього дискурсу.

ВИСНОВКИ

Газетний дискурс завжди позначені печаттю епохи свого створення або ж описуваного в ньому періоду. Слово в тексті газети виконує образно-естетичну та маніпулятивну функцію. Лексика газети є джерелом відомостей про історію, культуру, традиції народу, мовою якої вона видається. У цьому відношенні особливу значимість набувають реалії – слова, що позначають предмети, поняття і явища, характерні лише для певного народу і пов'язані з конкретною історичною епохою. Використовуючи реалії в газетному дискурсі, автор прагне, по-перше, до точного відтворення світу матеріальної дійсності, і по-друге, до більш яскравого подання художніх образів через опис побутового середовища.

Аналіз робіт, що складають теоретико-методологічну базу проведеного дослідження, дозволяє говорити про те, що поняття «реалія» відноситься до найбільш проблемних, але важливих понять, що складають теорію сучасного перекладознавства. Наявність великої кількості класифікацій реалій свідчить про багатогранність характеру даного поняття і про різноманіття підходів до їх вивчення.

У ході проведеного дослідження на базі газетного дискурсу, доведено, що переклад – це мовотворча діяльність перекладача, яка в першу чергу характеризується суб'єктивним ставленням до тексту, що перекладається. Одним з важливих факторів, що формують суб'єктивність перекладача, є фактор часу, який, будучи складною категорією, складається з таких складових, як час створення тексту, час створення перекладу, час читача. Зміни в житті суспільства знаходять відбиття у мові ЗМІ швидше і, ймовірно, більш чітко, ніж в інших сферах побутування писемного мовлення. В першу чергу це відноситься до мови газети, яка, належачи до сфери писемного мовлення, містить, крім когнітивної інформації, і значний обсяг емоційної інформації, що зближує його з усним мовленням; таке «балансування» на кордонах писемного та усного мовлення є невід'ємною ознакою газетного

дискурсу. Трансформації, що відбуваються в різних сферах соціальної дійсності в останні роки, не могли не призвести до радикальних змін мови газети, перш за все – в лексичному складі газетного тексту.

Тексти інтернет-газет насичені реаліями. Найпоширенішими видами реалій є суспільно-політичні (серед яких домінують реалії, що позначають органи і носіїв влади) і етнографічні. З групи ономастичних реалій найчастіше зустрічаються антропонімів і різні назви.

Вивчення реалій є одним із ключів до пізнання іншого народу, системи його цінностей, особливостей світосприйняття та картини світу. У статтях газет The New York Times та The Washington ми виявили географічні, етнографічні, ономастичні і суспільно-політичні реалії. Серед цих груп реалій переважна більшість відноситься до суспільно-політичних реалій, вони становлять близько 41,8% всіх розглянутих нами. На другому місці етнографі – 36,4%, ономастичними реалії зустрічаються досить часто в публіцистиці і займають близько 7,3%, 14,6% реалій відноситься до географічних.

У досліджуваному англійськомовному газетному дискурсі простежується перевага позитивно реалій, їх кількість становить 92 одиниці, що складає 64,79% від загальної кількості реалій з оцінним компонентом значення.

Крім зазначених видів реалій у дискурсі присутні реалії, що ми віднесли до групи конотативних, так як дані слова використовуються автором для посилення почуттів героїв і несуть переважно фонову інформацію, яка не має аналогів в іншій мові.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок найбільша перевага при перекладі реалій надає калькуванню, транслітерації та транскрипції, що зумовлено видами реалій, які використовуються в газетному дискурсі, зокрема, віднесеністю більшості з них до власних імен та назв. Так, зазначеними методами перекладено 34,21%, 28,95% та 12,5% реалій відповідно. Другим за частотою застосування методом перекладу є описовий

переклад, яким перекладено 19,74% слів-реалій. Переклад з використання функціонального аналогу теж широко застосовується перекладачем, частка таких слів 4,61%.

Беручи до уваги важливість реалій для національно-історичного вигляду газетного дискурсу, перекладач не розглядає передачу значень всіх реалій як самоціль. В той же час транслітерація або калькування всіх без винятку реалій може призвести до того, що перекладена стаття придбає характер довідника. Тільки оцінивши функціональну вагомість реалії в тексті в цілому і в конкретному контексті, перекладач використовує названі прийоми. Як наслідок, випадки транслітерації і калькування в аналізованому перекладі хоча і численні, проте їх застосування виправдане прагненням перекладачів показати реальні події з максимальною конкретністю, хоча з причини недостатніх фонових знань осмислення таких реалій читачем може бути неповним.

У разі застосування аналога неминуча (у деяких випадках) втрата історичного колориту обумовлена вимогами прагматичної адаптації при перекладі. Завдання перекладача полягає в тому, щоб звести ці втрати до мінімуму. В аналізованому тексті повнота реалізації значення використовуваного аналога забезпечується засобами контексту, який допомагає перекладачеві передати специфічний колорит сучасного англійськомовного газетного дискурсу.

В цілому завдання передати колорит сучасного англійськомовного газетного дискурсу вирішується у зв'язку з основною метою перекладу – ознайомити сучасного читача з новинами. Така мета припускає використання при перекладі в основному засобів сучасної мови, хоча і з таким відбором словникових елементів, які у відомих випадках дозволяли б дотримати потрібну національно-історичну перспективу; однак при перекладі неминучі втрати, породжувані мовними відмінностями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева Е. А. Дискурсные особенности текстов СМИ: публичность и достоверность // Вестн. Новосиб. Гос. Ун-та. – Серия: История, филология. – 2014. – Т. 13, вып. 6: Журналистика. – С. 124–129.
2. Алексеева Е. А. Дискурсные особенности текстов СМИ: публичность и достоверность // Вестн. Новосиб. Гос. Ун-та. – Серия: История, филология. – 2014. – Т. 13, вып. 6: Журналистика. – С. 124–129.
3. Алексеева М. Л. К проблеме типологии приемов передачи реалий // Вестник Пятигорского государственного лингвистического ун-та. – 2009. - № 1. – С. 14-18.
4. Алефиренко Н.Ф. Медиадискурс – *modus vivendi* на рубеже XX-XXI вв. // Вестник Вятского государственного гуманитарного университета – Киров, 2009. – № 4 (2). – С. 30.
5. Антология концептов. Под ред. В.И. Карасика, И.А. Стернина. Том 4. Волгоград: Парадигма, 2007. – 381 с.
6. Ариас А.-М. Поликодовый текст: теоретические и прикладные аспекты: учебное пособие. — СПб.: Издательство Санкт-Петербургского университета управления и экономики, 2015. — 126 с.
7. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. / Н. Д. Арутюнова. – М.: Языки русской культуры, 1998. – 366 с.
8. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – 2-е изд. – М. : Сов. Энцикл., 1969. – 608 с.
9. Бархударов Л. С. Язык и перевод / Л. С. Бархударов. – М.: Международные отношения, 1975. – 240 с.
10. Берков В.П. Вопросы двуязычной лексикографии. / В.П. Берков. – Л.: Изд. ЛГУ, 1973. – 317 с.
11. Бодрова-Гоженмос Т. И. Интерпретативная теория перевода: основные положения, понятия и дефиниции // Социокультурные проблемы

- перевода : сб. науч. Тр. : в 2 ч. — Воронеж, 2006. — Вып. 7, ч. 1. — С. 42—51.
12. Борботько В.Г. Элементы теории дискурса: Учебное пособие. – Грозный: Чечено-Ингушский государственный университет им. Л.Н. Толстого, 1981. – 113 с.
  13. Булгакова С. Ю. Корреляция реалий и лакун при переводе художественного текста // Вестник Воронежского государственного университета. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. - 2013. - №2. – С. 188–192.
  14. Вайсбурд М.Л. Реалии как элемент страноведения // Рус. Яз. За рубежом. – 1972. - №3. – С. 98–100.
  15. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов // Семантические универсалии и описание языков. – М., 2009. – С. 263–305.
  16. Велединская С. Б. Курс общей теории перевода: учебное пособие / С. Б. Велединская; Томский политехнический университет. – Томск: Изд-во Томского политехнического университета, 2010. – 230 с.
  17. Виноградов В.С. Лексические вопросы перевода художественной прозы – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1978. –187с.
  18. Влахов С. Непереводимое в переводе / С. Влахов : Флорин. – Изд. 3-е, испр. И доп. – М.: Р.Валент, 2006. – 448 с.
  19. Гак В. Г. Типология контекстуальных языковых преобразований при переводе // Текст и перевод / отв. Ред. А. Д. Швейцер. — М., 1988. — С. 63—75.
  20. Гак В. Г. Языковые преобразования / Г. Гак. — М., 1998. — 768 с.
  21. Гарбовский Н. К. Теория перевода : учеб.— М., 2004. — 544 с.
  22. Дискурс как новая лингвофилософская парадигма : учебное пособие / сост. А.Г. Горбунов. – Ижевск: Изд-во «Удмуртский университет», 2013. – 56 с.

23. Егер Г. Коммуникативная и функциональная эквивалентность / Г. Егер ; пер. С нем. А. Батрака // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. — М., 1978. — С. 137—156.
24. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози)— Львів : Вид-во при Львів. Ун-ті, 1989. — 216 с.
25. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. / В. И. Карасик – М., 2004. – 326 с.
26. Комиссаров В. Н. Лингвистическое переводоведение в России : учеб. Пособие — М., 2002. — 184 с.
27. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. Учебное пособие. / В.Н.Комиссаров. – М.: ЭТС. — 2002. — 424 с.
28. Комиссарова Н.Г. Поликодовый текст в англоязычном рекламном дискурсе // Лингвистические и экстралингвистические проблемы коммуникации: теоретические и прикладные аспекты: межвуз. Сб. научн. Тр. Вып. 8. – Саранск: Изд-во Мордов. Ун-та, 2011. – С. 28–35.
29. Корнилов О. А. Языковые картины мира как производные национальных менталитетов / О.А. Корнилов. – М.: ЧеРо, 2003. – 124 с.
30. Кретов А. А. Лингвистическая теория реалии / А. А. Кретов, Н. А. Фененко // Вестник Воронежского государственного университета. Серия: Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2013, №1. – С. 7–13.
31. Лаврухина В. Л. К вопросу о переводе реалий / В. Л. Лаврухина // Русская филология. – 2013. - № 1-2. – С. 47–50.
32. Латышев Л. К. Технология перевода: Учеб. Пособие для студ. Лингв, вузов и фак. / Л. К. Латышев. — 2-е изд., перераб. И доп. — М.: Издательский центр «Академия», 2005. — 320 с.
33. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. / М. Л. Макаров. – М.: Гнозис, 2003. – 280 с.
34. Мосиенко Л. В. Лингвокультурологическая проблема классификации реалий / Л. В. Мосиенко // Вестник ОГУ. – № 11. – 2005. – С. 155–161.

35. Мосиенко Л. В. Лингвокультурологическая проблема классификации реалий / Мосиенко Л. В. // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2005. – N 11. – С. 155–161.
36. Найда Ю. А К науке переводить : принципы соответствий / Ю. А. Найда; пер. С англ. Л. Черняховской // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. — М., 1978. — С. 114—136.
37. Нелюбин Л.Л. Введение в технику перевода: учеб. Пособие / Л. Л. Нелюбин – М.: Флинта: Наука, 2009. – 216 с.
38. Нойберт А. Прагматические аспекты перевода / А. Нойберт ; пер. С нем. А. Батрака // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике. — М., 1978. — С. 185—201.
39. Пасенчук Н. В. Поняття дискурсу як комунікативної події та текстової категорії / Н. В. Пасенчук // Science and Education a New Dimension. Philology. – Budapest, 2017. - № 123. – С. 52–56.
40. Пихтовникова Л.С. Дискурс в аспекте информативности / Л. С. Пихтовникова // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми філології: мовознавство, перекладознавство та методика викладання філологічних дисциплін». – Маріуполь : Приазовський державний технічний університет. – 2011. – С. 5–11.
41. Политическая лингвистика: проблематика, методология, аспекты исследования и перспективы развития научного направления: материалы Междунар. Науч. Конф. / гл. Ред. А. П. Чудинов ; ФГБОУ ВПО «Урал. Гос. Пед. Ун-т». — Екатеринбург, 2015. — 248 с.
42. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. Наук. Пр. / М-во освіти і науки України, Київ. Нац. Лінгв. Ун-т. / відп. Ред. Н.М. Корбозерова. – Вип. 26 – К : Вид. центр КНЛУ, 2011. – 415 с.
43. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. Наук.пр. / М-во освіти і науки України, Київ. Нац. Лінгв. Ун-т. / відп. Ред. Н.М. Корбозерова. – Вип. 26 – К : Вид.центр КНЛУ, 2011. – 415 с.

44. Ревзин И.И., Розенцвейг В.Ю. Основы общего и машинного перевода. / И.И. Ревзин, В.Ю. Розенцвейг. – М.: Высшая школа, 1964. – 294 с.
45. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика / Я.И. Рецкер. – М.: Р. Валент, 2004. – 240 с.
46. Россельс Вл. Перевод и национальное своеобразие подлинника. // Вопросы художественного перевода. / В. Россельс. — М.: Советский писатель, 1955. — С. 169.
47. Савельева В.В. Художественный текст и художественный мир: соотнесенность и организация. – Автореф. Дис...докт. Филол. Наук. Алматы, 2002. – 48 с.
48. Силантьев И. В. Текст в системе дискурсных взаимодействий. Новосибирск, 2004. – 160 с.
49. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – П. : Довкілля-К, 2011. – 844 с.
50. Соболев Л.Н. О переводе образа образом. // Вопросы художественного перевода. / Л.Н. Соболев. — М., 1955. — С. 290.
51. Сорокина Е. В. Особенности перевода реалий художественного текста : на материале переводов романа Ч. Диккенса «Домби и сын» : диссертация ... кандидата филологических наук : 10.02.20 / Сорокина Е. В.; [Место защиты: Моск. Гос. Обл. ун-т].- Москва, 2007. – 170 с.
52. Стернин И. А. Лакуны и безэквивалентная лексика в лексической системе языка / И. А. Стернин, З. Д. Попова, М. А. Стернина // Язык и национальное сознание. Вопросы теории и методологии. – Воронеж: ВГУ, 2002. – С.155–170.
53. Томахин Г. Д. Реалии-американизмы : пособие по страноведению : учебн. Пособие для ин-тов и фак. Иностр. Яз. / Г. Д. Томахин. – М.: Высш. Шк., 1988. – 239 с.
54. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) : учеб. Пособие для ин-тов и фак. Иностр. Языков / А. В. Федоров. — 5-е изд. — СПб. ; М., 2002. — 416 с.

55. Федорова Ю. Г. До визначення поняття американського газетного дискурсу / Ю. Г. Федорова // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. – 2014. – Вип. 692-693. – С. 286–290.
56. Фененко Н. А. Реалия в контексте интерпретативной теории перевода / Н. А. Фененко // Теоретические и прикладные аспекты описания языка и межкультурной коммуникации : сб. науч. Тр. Факультета романо-германской филологии / [отв. Ред. Л. В. Цурикова]. — Воронеж, 2008. — Вып. 2. — С. 250—261.
57. Фененко Н.А. Язык реалий и реалии языка / Н.А. Фененко. — Воронеж : Воронеж. Гос. Ун-т, 2001. —140 с.
58. Фененко Н.А., Кретов А.А. Перевод как канал взаимодействия культур и языков / Н.А. Фененко, А.А. Кретов // Социокультурные проблемы перевода: Сб. науч. Тр. – Воронеж, 2006. – Вып.3. – С. 82–96
59. Финкель А.М. Об автопереводе. Теория и критика перевода. / А.М. Финкель. – Л.: Наука, 1962. – 256 с.
60. Чепкина Э. В., Енина Л. В. Журналистский дискурс: анализ практик // Изв. Урал. Гос. Ун-та. Серия 1: Проблемы образования, науки и культуры. – 2011. - № 2 (89). – С. 76–85.
61. Чередниченко О.І. Міжкультурні аспекти перекладу / О.І. Чередниченко // Мовні і концептуальні картини світу. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. – 485 с.
62. Чернов Г.В. К вопросу о передаче безэквивалентной лексики при переводе советской публицистики на английский язык /Г. В. Чернов // Ученые записки 1-го МГПИИЯ, т. XVI. – М., 1958. – 318 с.
63. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика : (га-зетно-информационный и военно-публицистический перевод) / А. Д. Швейцер. — М., 1973. — 280 с.
64. Швейцер А. Д. Теория перевода : статус, проблемы, аспекты / А. Д. Швейцер. – М. : Наука, 1988. – 215 с.

65. Шевченко І.С. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність / І.С. Шевченко, ОТ. Морозова // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. – Х. : Константа, 2005. – С.21–28.
66. Bignell J. Media Semiotics: an Introduction / J. Bignell. – Manchester: Manchester University Press, 2002. – P. 31-78.
67. Croteau D., Hoynes W. Media and Ideology / D. Croteau (ed.) Media/Society: Industries, Images, and Audience. – London: Pine Press, 2005 – 252 p.
68. Kostopoulou G. The role of coherence in text approaching and comprehension: Applications in translation didactics / G. Kostopoulou // Meta, 2007 – Vol. 52. – № 1. – P. 146–155.
69. Lederer M. La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif / M. Lederer. — Paris, 1994. — 224 p.
70. Lederer M. Traduire le culturel : la problématique de l'explicitation / M. Lederer // Palimpsestes N 11. Traduire la culture. — Presses de la Sorbonne Nouvelle. — 1998. — P. 161—171.
71. Lederer M. Transmettre la culture, pas la langue / M. Lederer // Соціокультурні проблеми перекладу. — Воронеж, 2004. — Вып. 6. — С. 121—130
72. Malblanc A. Stylistique compare du français et de l'allemand. – Paris, 1961.
73. McNamara D. Reading both high-coherence and low-coherence texts: Effects of text sequence and prior knowledge / D. McNamara // Canadian Journal of Experimental Psychology, 2011 – Vol. 55. – № 1. – P. 51–62
74. Messaris P. Visual persuasion. The Role of Images in Advertising / P. Messaris. – Thousand Oaks: Sage, 1997. – 297 p.
75. Mills S. Discourse / S. Mills. – Routledge, 2004. – 177 p.
76. Mubenga K. S. Towards an integrated approach to cohesion and coherence in interlingual subtitling / K. S. Mubenga // Stellenbosch Papers in Linguistics PLUS, 2010. – Vol. 40. – P. 39–54
77. Norrick Neal R. Issues in conversational joking. // Journal of Pragmatics 35, - 2003. – Pp. 1333–1359.

78. Salmon C. T. Using media campaign for health promotion / C. T. Salmon, C. Atkin // Handbook of Health Communication / in T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, R. Parrot (ed.). – Mahwah; NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2003. – P. 449–472.
79. Yin Xi. Cohesion Studies in the Past 30 Years: Development, Application and Chaos // Xi Yin // The International Journal – Language Society and Culture, 2010. – Vol. 31. – P. 139–147.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

80. The New York Times [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nytimes.com>
81. The Washington Post [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.washingtonpost.com/>

ДОДАТКИ

реалії у сучасному англійськомовному газетному дискурсі та їх
відтворення в українському перекладі

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i>With the new stadium not expected to be ready until the 2020 season, the Rams have been playing in venerable <u>Memorial Coliseum</u>, while the Chargers have made a temporary home in a venue built for professional soccer (WP, URL).</i>	Очікується, що новий стадіон не буде готовий до сезону 2020 року, «Реймс» грали в поважному <u>Меморіальному Колізеї</u> , в той час як «Чарджерс» побудували тимчасовий будинок в місці, призначеному для професійного футболу (переклад наш)
2.	<i>The <u>American Prairie Reserve</u> is a nonprofit organization (WP, URL).</i>	<u>Американський заповідник прерій</u> є некомерційною організацією (переклад наш)
3.	<i>Bettman: NHL board approves <u>Coyotes</u> sale, new arena needed (WP, URL).</i>	Беттман: Правління НХЛ схвалив продаж <u>Койотів</u> , потрібна нова арена (переклад наш)
4.	<i>A child abuser faked a <u>Golden Gate Bridge</u> suicide (WP, URL).</i>	Кривдник підробив самогубство на <u>мосту Золоті ворота</u> . (переклад наш)
5.	<i>The three-year manhunt ended in <u>Key West</u> (WP, URL).</i>	Трирічне полювання на людину закінчилось в <u>Кі-Вест</u> . (переклад наш)
6.	<i>How a <u>Dallas</u> photojournalist captured an image of a gunman mid-attack (NT, URL).</i>	Як фотокореспондент <u>Даласу</u> захопив образ бойовика середньої атаки (переклад наш)
7.	<i>Named after the site where the former <u>Underground Atlanta</u> shopping area once was, the stretch along <u>Moreland Avenue NE</u> is home to an independent radio station, vintage stores, vegan restaurants and a <u>skate</u> shop run by some pros, making it an offbeat haven (WP, URL).</i>	Названий на честь місця, де колись знаходився колишній торговий район <u>Підземна Атланта</u> , уздовж <u>Мореленд-авеню</u> розташована незалежна радіостанція, старовинні магазини, веганські ресторани і магазин <u>скейтів</u> , якими керують деякі професіонали, що робить його незвичайним райським куточком. (переклад наш)
8.	<i>He has 401 career home runs, including 18 in 69 games at the new <u>Yankee Stadium</u> (WP, URL).</i>	Він має 401 кар'єрний пробіг, у тому числі 18 в 69 іграх на новому <u>Янкі Стадіум</u> . (переклад наш)
9.	<i>Meet the <u>New York</u> couple donating millions to the <u>anti-vax</u> movement (WP, URL).</i>	Знайомтеся з <u>ню-йоркською</u> парою, передавши <u>мільйонам анти-вакцинний</u> рух (переклад наш)
10.	<i>Developers, <u>corporations</u>, educators and others have pumped about \$5 billion into the city's <u>downtown</u>, also called the <u>Golden Triangle</u>, over the last decade (NT, URL).</i>	За останнє десятиліття <u>девелопери</u> , <u>корпорації</u> , працівники освіти та інші вклали 5 мільярдів доларів у <u>ділову частину міста</u> , яка також називається <u>Золотий трикутник</u> (переклад наш)

11.	<i>Skip <u>San Francisco's</u> touristy <u>Fisherman's Wharf</u> for two historical neighborhoods (WP, URL).</i>	Пройдіть вздовж туристичної <u>Рибальської пристані Сан-Франциско</u> для двох історичних кварталів (переклад наш)
12.	<i><u>Gallen</u> might see some familiar faces at <u>Busch Stadium</u> (WP, URL).</i>	<u>Галлен</u> може побачити знайомі обличчя на <u>стадіоні імені Буша</u> . (переклад наш)
13.	<i>Florida's <u>Space Coast</u> is home to the <u>Kennedy Space Center</u>, <u>Cape Canaveral Air Force Station</u> and <u>Patrick Air Force Base</u> (WP, URL).</i>	Космічне узбережжя Флориди є домом для <u>Космічного центру Кеннеді</u> , <u>військово-повітряної станції Кейп-Канаверал</u> і <u>військово-повітряної бази Патрик</u> (переклад наш)
14.	<i>Minibagels, along with portable containers of <u>cream cheese</u> or <u>chocolate peanut butter</u>, are also a hit with children (WP, URL).</i>	Мінібагети, в контейнері з <u>сирним вершковим кремом</u> або <u>шоколадно-арахісовою пастою</u> , є популярними серед дітей (переклад наш)
15.	<i>She worked at the prepared <u>food counter</u> at <u>Pathmark</u> (NT, URL).</i>	Вона працювала за <u>прилавком готової їжі</u> в компанії «Пасмарк» (переклад наш)
16.	<i>The <u>relish</u> can be served the same day it is made (NT, URL).</i>	<u>Гострий гарнір</u> може бути поданий в день приготування (переклад наш)
17.	<i>The <u>drugstore chain Walgreens</u> will stop selling tobacco products to customers under 21, the company announced on Tuesday. (NT, URL).</i>	Мережа <u>аптеки мережі Волгрінс</u> припинить продавати тютюнові вироби клієнтам до 21 року, повідомила компанія у вівторок. (переклад наш)
18.	<i>France has declared war on foreign <u>beatniks</u>, it was learned today (NT, URL).</i>	4 квітня Франція оголосила війну іноземним <u>бітникам</u> (переклад наш)
19.	<i>President Donald Trump and his family have done little to assuage concerns that they see the <u>White House</u> as a cash cow (NT, URL).</i>	Президент Дональд Трамп і його родина не зробила практично нічого, щоб розвіяти стурбованість, що для них <u>Білий Дім</u> є грошовою коровою (переклад наш)
20.	<i>Another <u>strategy</u> is to encourage them to sell the toys they no longer play with, either online or at a <u>garage sale</u>, and keep the proceeds for themselves (NT, URL).</i>	Інша <u>стратегія</u> – заохотити їх продати іграшки, з якими вони більше вже не грають, онлайн або на <u>гаражній розпродажі</u> і залишити виручку собі (переклад наш)
21.	<i>And like another recent <u>Netflix series</u>, "<u>The Get Down</u>," some of its <u>camerawork</u> and <u>music</u> evoke the <u>blaxploitation era</u>, though, unlike that show, "<u>Luke Cage</u>" is set in the present (NT, URL).</i>	Також як і недавній <u>серіал</u> компанії Нетфлікс «Відпал», деякі <u>кінозйомки</u> і <u>музика</u> нагадує <u>еру експлуатації чорношкірих акторів</u> , проте дія іншого шоу компанії «Люк Кейдж» відбувається в наші дні. (переклад наш)
22.	<i>When Ms. Loktev moved into her <u>loft apartment</u> on the <u>Brooklyn waterfront</u> in 1996, the neighborhood was desolate (NT, URL).</i>	Коли пані Локтева переїхала в <u>лофт</u> на <u>Бруклінській набережній</u> у 1996 році, околиця була пустельна. (переклад наш)
23.	<i><u>Trumpcare</u>, cleverly, doesn't ban insurers from covering the <u>procedure</u> (NT, URL).</i>	<u>Медицина реформа</u> Трампа, розумно, не забороняє страховикам висвітлювати цю

		<u>процедуру</u> (переклад наш)
24.	<i>But lately, many Milanese restaurateurs have begun branching out into other forms of <u>Americana</u>, serving up spot-on recreations of such un-Italian recipes as <u>Buffalo wings</u>, <u>apple fritters</u> and <u>pulled pork sandwiches</u> (NT, URL).</i>	Але останнім часом більшість міланських рестораторів почали розгалужуватися в інші форми <u>Американи</u> , обслуговуючи рекреацію такими не-італійськими рецептами, як <u>крила Буффало</u> , <u>яблука у фритюрі</u> і <u>сендвич</u> зі свинини (переклад наш)
25.	<i>The seeds of <u>Miami's cocktail renaissance</u> were sown in 2007, observers say, at the now-defunct <u>Florida Room</u> (NT, URL).</i>	Насіння <u>коктейлю ренесансу «Майами»</u> були висаджені в 2007 році, в уже зниклій кімнаті з <u>панорамними вікнами</u> (переклад наш)
26.	<i><u>Flatiron Lounge</u>, a trailblazing bar that helped usher in the craft <u>cocktail movement</u> in <u>New York</u>, will shut its doors in early January after more than 15 years in <u>business</u> (WP, URL).</i>	<u>Флатірон Лаунж</u> , бар-першопроходець, який допоміг створити сучасне <u>коктейльне ремесло</u> в <u>Нью-Йорку</u> , зачиняє свої двері на початку січня після більш ніж 15 років у <u>бізнесі</u> . (переклад наш)
27.	<i>The undocumented <u>immigrants</u> were arrested last month in <u>Louisville</u>, <u>Lexington</u>, <u>Shelbyville</u>, and <u>Owensboro</u> (NT, URL).</i>	Нелегальні <u>іммігранти</u> були заарештовані минулого місяця в <u>Луїсвіллі</u> , <u>Лексінгтоні</u> , <u>Шелбівіллі</u> , і <u>Оуенсборо</u> . (переклад наш)
28.	<i>The wooden remnants of a centuries-old military road known as <u>Hull's Trace</u> emerge when the water level is low near the spot where the <u>Huron River</u> empties into <u>Lake Erie</u> (NT, URL).</i>	Дерев'яні рештки з'являються на багатомітній військовій дорозі, відомій як <u>Шлях Халла</u> , коли рівень води стає низьким, поруч з тим місцем, де <u>річка Гурон</u> впадає в <u>озеро Ері</u> . (переклад наш)
29.	<i>These are homes for people who don't need a big house, but don't want to go to a <u>condo</u> (NT, URL).</i>	Існують будинки для людей, яким не потрібен величезний будинок, але хто хоче жити в <u>кооперативному будинку з усіма його перевагами</u> . (переклад наш)
30.	<i>But Chao stopped in the hotel <u>lobby</u> to chat with people and pose for <u>photos</u> with on the public sidewalk in front of the <u>hotel</u> (NT, URL).</i>	Але Чао зупинився в <u>холі готелю</u> , щоб поспілкуватися з людьми і позувати для <u>фотографій</u> перед <u>готелем</u> (переклад наш)
31.	<i>But that year is only over once the freshmen, known as <u>plebes</u>, manage to replace a "<u>dixie cup</u>" cap perched at the monument's tip with an upperclassman's hat (WP, URL).</i>	Але цей рік закінчився тільки, коли новачкам, відомим як <u>плебес</u> , вдалося замінити <u>«безкозирки»</u> з кінчику пам'ятника, капелюхом старшокласника. (переклад наш)
32.	<i>Gobs of <u>tourists</u>, double-parked cars, dogs on <u>retractable leashes</u> and kids glued to their <u>gadgets</u> streamed in and out of view (WP, URL).</i>	Глухі <u>туристи</u> , вдвічі припарковані машини, собаки на <u>висувних повідках</u> і діти, приклеєні до своїх <u>гаджетів</u> , влітали і ховалися (переклад наш)
33.	<i><u>Why we Chinese love our Gucci Loafers</u> (WP, URL).</i>	Чому ми, <u>китайці</u> , любимо наші <u>Гуччі лофери</u> (переклад наш)
34.	<i><u>Robocalls</u> are overwhelming hospitals and</i>	<u>Рободзвінки</u> переповнюють лікарні та

	<i>patients, threatening a new kind of health crisis (NT, URL).</i>	пацієнтів, погрожуючі новим видом кризи в галузі охорони здоров'я (переклад наш)
35.	<i>We're typically people who would never be where we are if a <u>headhunter</u> had come to find us (NT, URL).</i>	Ми б безумовно не були тими звичайними людьми, які ми є зараз, якщо б нас знайшов <u>хедхантер</u> (фахівець з підбору професійних кадрів) (переклад наш)
36.	<i>She said she'd always craved the stability of an idealized <u>nuclear family</u>, so when she was 17, she moved in with her <u>boyfriend</u>(NT, URL).</i>	Вона сказала, що вона завжди хотіла стабільності ідеалізованої <u>нуклеарної сім'ї</u> , тому коли їй було 17 років вона з'їхалася зі своїм <u>бойфрендом</u> . (переклад наш)
37.	<i>Having a teacher stay with a class for more than a year – or <u>looping</u>, as it is known – is on the rise, according to many <u>experts</u> (NT, URL).</i>	Феномен, коли вчитель залишається з класом більш ніж на рік – також відомий як <u>освітній цикл</u> – все збільшується, зауважують <u>експерти</u> (переклад наш)
38.	<i><u>Hashtag Fashion on the Rise</u> (WP, URL).</i>	<u>Хештег</u> мода на підйомі (переклад наш)
39.	<i>And, the pace has quickened from the early periods of his presidency, in what in a sparkling <u>post</u> called a «<u>tsunami of untruths</u>» (WP, URL).</i>	І, швидкість прискорилося з ранніх періодів його президентства, в тому, що блискучому <u>пості</u> назвали « <u>цунамі неправди</u> » (переклад наш)
40.	<i>The dust consisted of tiny grains of carbon, silicon and aluminum — an austere and unevolved version of the same stuff under your fingernails, and in the <u>dust bunnies</u> under your bed (NT, URL).</i>	Пил складається з дрібних частинок вуглецю, кремнію і алюмінію – простій версії тієї ж речовини, що й під вашими нігтями, і в « <u>комках пилу</u> » під вашим ліжком. (переклад наш)
41.	<i>He was also known for popularizing the term “<u>humblebrag</u>,” and in 2012 published a book, “<u>Humblebrag: The Art of False Modesty</u>,” built around the <u>idea</u> of the supposedly modest boast (NT, URL).</i>	Він також відомий тим, що популяризував поняття « <u>хвастоскарга</u> », і в 2012 році надрукував книгу, « <u>Хвастоскарга: мистецтво фальшивої чесності</u> », створивши <u>ідею</u> нібито незначних хвастощів. (переклад наш)
42.	<i><u>Islamic charity officials gave millions to al-Qaeda, U. S. Says</u> (WP, URL).</i>	<u>Ісламські</u> благодійники надають <u>мільйони Аль Каїді</u> , як заявляє США (переклад наш)
43.	<i>Yael Krigman raised more than \$70,000 to open a <u>brick-and-mortar cakery</u> shop somewhere in D.C. (WP, URL).</i>	Яель Кригман зібрав більш 70 000 доларів, щоб відкрити <u>магазин з продажу кондитерських виробів</u> де-то в окрузі Колумбії. (переклад наш)
44.	<i><u>Pope to meet Putin before Vatican Ukraine meeting</u> (WP, URL).</i>	<u>Папа Римський</u> зустрінеться з <u>Путіним</u> до зустрічі <u>Ватикану з Україною</u> . (переклад наш)
45.	<i><u>Nike released a sneaker known as the ‘Black and Tan.’</u> (WP, URL).</i>	<u>Найк</u> випустила кросівки, відомі як " <u>чорно-руді</u> ".(переклад наш)

46.	<i>Tiny Love Stories: '20 Years in the <u>Friend Zone</u>' (NT, URL).</i>	Історія кохання Тіни: «20 років у <u>френдзоні</u> » (переклад наш)
47.	<i>There's this nice idea that a <u>gifted child</u> out there is staying up, raptly watching (WP, URL).</i>	Є така гарна ідея, що <u>талановита дитина</u> , яка там перебуває, не спить, а захоплено дивиться (переклад наш)
48.	<i>Ask Amy: In-laws tag along to wedding weekend as <u>babysitters</u>. (WP, URL).</i>	Запитайте у Емі: невістки візьмуть участь у весільних вихідних в якості <u>няні</u> (переклад наш)
49.	<i>About 15,000 <u>coalition</u> troops fought to take back a poppy-laden section of <u>Helmand province</u> that was <u>controlled</u> (WP, URL).</i>	Близько 15 тис. <u>коаліційних</u> військ боролися за те, щоб відібрати <u>контрольовану</u> частину <u>провінції Гельманд</u> з маком (переклад наш)
50.	<i>We've entered a <u>post-truth world</u> and there's no going back (NT, URL).</i>	Ми увійшли в <u>світ</u> пост-правди, і назад шляху нема (переклад наш)
51.	<i>A Yale dean lost her job after calling people '<u>white trash</u>' in yelp reviews (NT, URL).</i>	Єльський декан втратив роботу після того, як називав людей « <u>Білим сміттям</u> » у відгуках Йелп (переклад наш)
52.	<i>So get rid of the <u>I-love-me wall</u> that displays your distinctive personality (WP, URL).</i>	Так що позбудьтеся <u>стіни самомилування</u> , яка відображає вашу відмінну індивідуальність. (переклад наш)
53.	<i>Then, as he fired a cannon, a hail of <u>bluecoat Minié</u> balls sent him to his grave (WP, URL).</i>	Потім, коли він стріляв з гармати, <u>поліцейський Міньє</u> послав його в могилу. (переклад наш)
54.	<i>One evening in May, however, the man she allegedly knew as "Kevin" rolled up in his black <u>Hummer</u> at a train station where she was sitting with friends (NT, URL).</i>	Одного вечора в травні чоловік, якого вона нібито знала як «Кевін», приїхав в своєму чорному <u>Хаммері</u> на вокзалі, де вона сиділа з друзями. (переклад наш)
55.	<i>Actually, it was a "<u>Utah Claw</u>" that led to Roy Horn's injury (NT, URL).</i>	Насправді, саме стрижка « <u>Кіготь Юти</u> » привела до травми Роя Хорна. (переклад наш)
56.	<i>In an early setback, the <u>Los Angeles Superior Court</u> dismissed the lawsuit, ruling the service charges of <u>financial</u> institutions didn't violate the <u>Coogan Law</u>(NT, URL).</i>	Через колишньої невдачі, <u>Вищий суд Лос-Анджелесу</u> відхилив позов, постановивши, що плата за обслуговування <u>фінансових</u> установ не порушує закон «Кугана» (переклад наш)
57.	<i>China's <u>Phoenix</u> seeks a <u>White-Collar</u> rebirth (WP, URL).</i>	<u>Китайський Фенікс</u> шукає переродження <u>білого комірця</u>
58.	<i>Country music fans erupt for Lil Nas X at <u>CMA Fest</u> (WP, URL).</i>	Шанувальники <u>кантрі-музики</u> вибухнули з <u>Ліл Нас Ікс</u> на <u>СМА-Фесті</u> (переклад наш)
59.	<i>Agency recommends current <u>80K attendance cap</u> at <u>Burning Man</u> (WP, URL)</i>	<u>Агентство рекомендує</u> поточну межу відвідуваності у 80 тис. на <u>фестивалі Палаючий Чоловік</u> (переклад наш)
60.	<i>Since the shutdown, Brown has worked two shifts as an <u>officer</u>, once in the <u>high-security penitentiary</u> patrolling inmates whom she</i>	З моменту закриття компанія Браун пропрацювала дві зміни як <u>офіцер</u> , один раз у <u>пенітенціарному закладі з високим</u>

	<i>never encounters during her regular job</i> (WP, URL).	рівнем безпеки, який патрулював ув'язнених, яких вона ніколи не зустрічала під час своєї постійної роботи (переклад наш)
61.	<i>Trump says he will 'most likely' nominate his Army secretary to run the <u>Pentagon</u></i> (WP, URL).	Трампа каже, що він, швидше за все, призначить свого армійського секретаря для управління <u>Пентагоном</u> (переклад наш)
62.	<i>The men have been injured in "the War," and their <u>dog-tags</u> are missing</i> (NT, URL).	Чоловіки були поранені під час «Війни», і їх <u>жетони військовослужбовців</u> загубилися. (переклад наш)
63.	<i>Dozens of <u>school districts</u> in <u>Alabama and Georgia</u> canceled classes while <u>Alabama Governor Robert Bentley</u> issued a state of emergency ahead of the <u>storm front</u></i> (NT, URL).	У десятках <u>шкільних округів</u> в штаті <u>Алабама</u> і <u>Джорджія</u> були скасовані заняття, в той час як <u>губернатор штату Алабама</u> Роберт Бентлі видав повідомив про надзвичайну ситуацію через наближення <u>штормового фронту</u> . (переклад наш)
64.	<i>In preparing a <u>moot court brief</u> at <u>Harvard</u> on workplace safety, he tried to add <u>material</u> concerning the <u>E.P.A.</u> that did not fit, recalled a classmate, <u>Ellen M. Bublick</u>, who is now a law <u>professor</u> at the <u>University of Arizona</u></i> (NT, URL).	Як згадувала його колишня однокласниця Еллен Бублік, яка стала <u>професором</u> права в <u>університеті Арізони</u> , готуючи інструктаж з техніки безпеки в залі <u>навчальних судових процесів</u> в Гарварді, він спробував додати в нього <u>матеріал</u> щодо <u>АООС США</u> , що не мало відношення до справи. (переклад наш)
65.	<i>At some colleges, <u>advanced standing and credit</u> are granted for students who have scored well on <u>Advanced Placement, International Baccalaureate, or A level results</u></i> (NT, URL).	У деяких вузах, <u>перехід студентів старших курсів з інших навчальних закладів</u> і заліки гарантовані студентам, хто набрав хороші бали на поглиблених курсах, <u>іспиті міжнародного бакалаврату</u> або високі результати. (переклад наш)
66.	<i>The <u>Learning Cottages</u> initiative realizes that goal by providing a building system which can accommodate increasing numbers of <u>students</u>, rapidly and economically, while looking as good as the best historic schools</i> (NT, URL).	Ініціатива щодо <u>пересувної навчальної аудиторії</u> являє мета, що забезпечує забудову, яка може надати житло дедалі більшій кількості <u>студентів</u> , швидко та економічно, і в той же самий час виглядають також добре, як і кращі історичні школи. (переклад наш)
67.	<i>Diplomatic cables sent last week from <u>Secretary of State Rex W. Tillerson</u> to all American embassies instructed consular officials to broadly increase scrutiny</i> (NT, URL).	<u>Держсекретар США Рекс Тіллерсон</u> відправив минулого тижня дипломатичні депеші всім американським представництвам, доручивши консульським чиновникам ретельно здійснювати перевірку. (переклад наш)

68.	<i>The White House has just announced that Ivanka Trump is joining her father's administration as an unpaid employee with the title 'Assistant to the President' (NT, URL).</i>	<u>Білий дім</u> щойно оголосив, що <u>Іванка Трамп</u> приєднується до адміністрації свого батька в якості неоплачуваної співробітника як «помічник президента». (переклад наш)
69.	<i>Revelers dance around a maypole at the White House in 1930. (WP, URL)</i>	Гуляки танцюють навколо <u>Травневого дерева</u> в <u>Білому домі</u> в 1930 році. (переклад наш)
70.	<i>When Ash Wednesday and Valentine's Day collide, eat fish (WP, URL).</i>	Коли <u>Попеляста середа</u> та <u>День святого Валентина</u> стикаються, їжте рибу (переклад наш)
71.	<i>There's the vintage wooden bar, the bowtied soda jerks and the couples sharing caramelized banana splits(WP, URL).</i>	Тут є старовинний дерев'яний злиток, <u>газовані напої</u> і пари, що розділяють карамелізовані <u>бананові спліти</u> (переклад наш)
72.	<i>Rooftop farmer Kathleen O'Keefe's D.C. Dream Day: Rowing with mom, brainstorming with José Andrés (WP, URL).</i>	<u>Фермер</u> на даху <u>Кетлін О'Кіф</u> , з <u>округу Колумбії</u> , та її <u>День мрії</u> : веслування з мамою, <u>мозковий штурм</u> з <u>Хосе Андресом</u> (переклад наш)
73.	<i>Glenn Close, nominated for best actress in a drama for her gender-bending role in "Albert Nobbs," called the attention an "extraordinary honor"; that film also received nominations for best supporting actress (Janet McTeer) and original song (Ms. Close and Brian Byrne) (NT, URL).</i>	<u>Гленн Клоуз</u> , номінована на кращу актрису в драмі за свою роль, <u>яка стирає межу між статями</u> у фільмі «Таємничий Альберт Ноббс», назвала опинилося на неї увагу «величезною честю»; фільм також отримав <u>номінації</u> в категоріях краща актриса другого плану (<u>Джанет МакТір</u>) і оригінальна пісня (<u>Міс Клоуз</u> і <u>Брайан Бірн</u>) (переклад наш)
74.	<i>There's a bandwagon effect, Douglas G. Brinkley, a presidential historian and professor at Rice University, said of being billed as a presumptive nominee(NT, URL).</i>	Це « <u>ефект стадності</u> », сказав <u>Дуглас Брінклі</u> , фахівець з історії президентства і професор університету Райса, включений в список як передбачуваний <u>номінант</u> . (переклад наш)
75.	<i>We thought it was safest to simply go Dutch, because it's often difficult to tell which situation constitutes a conflict of interest (NT, URL).</i>	Ми думали, що найбезпечніше буде <u>заплатити кожен за себе</u> , тому що дуже складно сказати яка ситуація породжує конфлікт інтересів (переклад наш)
76.	<i>Without "the benign prerogative of pardoning," Alexander Hamilton wrote later in the Federalist Papers, "justice would wear a countenance too sanguinary and cruel." (NT, URL).</i>	Без « <u>доброякісної прерогативи помилування</u> », - писав пізніше <u>Олександр Гамільтон</u> у документах <u>федералістів</u> , «справедливість носитиме обличчя надто кровопролитні і жорстокі». (переклад наш)
77.	<i>Baggage Check Live: It's not all lingerie and candlelit dinners (WP, URL).</i>	<u>Багажний чек</u> в прямому ефірі: це <u>не вся жіноча білизна</u> і вечір при свічах (переклад наш)

78.	<i>Others volunteered at <u>comfort stations</u> near the mosques (WP, URL).</i>	Інші добровільно потрапили на <u>станції комфорту</u> біля мечетей (переклад наш)
79.	<i>William Holden as a gruff American prisoner, with Mr. Erdman cast against <u>typeas</u> the no-nonsense chief of the barracks. (WP, URL).</i>	<u>Вільям Холден</u> як грубий американський в'язень, з <u>містером Ердманом</u> , <u>нетиповим</u> начальником казарм. (переклад наш)
80.	<i>Wait until the "<u>golden hour</u>" just after sunrise and before sunset to capture beautifully (WP, URL).</i>	Зачекайте до " <u>золотої години</u> " - відразу після сходу сонця і перед заходом сонця, щоб вловити красоту (переклад наш)
81.	<i>There was always one <u>franchise</u> over there that was struggling. (WP, URL).</i>	Там завжди була одна <u>франшиза</u> , яка боролася. (переклад наш)
82.	<i>She said "Parachute" had come along at the beginning of a historic shift, when corporate strategies like <u>outsourcing, subcontracting, downsizing and mergers</u> were starting to erode traditional notions of job security (WP, URL).</i>	Вона сказала, що "парашут" прийшов на початку історичного зрушення, коли корпоративні стратегії, такі як <u>аутсорсинг, субпідряд, скорочення та злиття</u> , почали знижувати традиційні уявлення про безпеку роботи (переклад наш)
83.	<i>The house is set back 200 meters from a two-lane main country road and is reached via a 250-meter driveway lined with towering <u>sycamore trees</u> (WP, URL).</i>	Будинок розміщений назад за 200 метрів від головної проїзної смуги з двома смугами, до якої можна дістатися на 250-метровій під'їзній дорозі, на якій вистелені високі <u>яворні</u> дерева (переклад наш)
84.	<i>Smith was convicted of murdering <u>Casey Wilson</u>, a <u>convenience store clerk</u> in <u>Huntsville</u>, during a failed robbery (WP, URL).</i>	Сміт був засуджений у вбивстві Кейсі Вілсона, <u>клерка в Хантсвіллі</u> , під час невдалого пограбування (переклад наш)
85.	<i>The issue of part-time workers is a <u>hot potato</u> that we must deal with (NT, URL).</i>	Питання працівників на неповний робочий день – <u>це делікатне питання</u> , з яким ми повинні займатися (переклад наш)
86.	<i><u>Sponge cake</u> is a cake based on flour (usually wheat flour), sugar, butter and eggs, and is sometimes leavened with baking powder (NT, URL).</i>	<u>Бісквіт</u> – це торт на основі борошна (зазвичай пшеничного борошна), цукру, вершкового масла і яєць, а іноді і квашеного з розпушувачем (переклад наш)
87.	<i><u>Nancy Sundin</u>, a social worker in <u>Spokane, Wash.</u>, has called off <u>Thanksgiving</u> with her mother and brother (NT, URL).</i>	Ненсі Сундін, соціальний працівник в <u>Спокені, штат Вашингтон</u> , відкликала подяку з матір'ю і братом (переклад наш)
88.	<i>The <u>toddler</u> was transported to a local hospital where he was diagnosed with hypothermia and frost bite to his feet, <u>Thornton Police</u> said in a statement (NT, URL).</i>	<u>Дитину ясельного віку</u> перевезли в місцеву лікарню, де йому поставили діагноз: гіпотермія і морозний укус на ногах, повідомила <u>поліція Торнтон</u> . (переклад наш)
89.	<i>Though <u>grits</u> have a rich tradition in the</i>	Незважаючи на те, що <u>грітс</u> мають багату

	<i>South, they are not only eaten by Southerners (NT, URL).</i>	традицію на півдні, їх їдять не тільки жителі півдня (переклад наш)
90.	<i>By pleading guilty to the <u>third-degree felony</u>, Mr. Ravi, 24, accepted a deal with state prosecutors to drop all other charges after an <u>appellate court</u> threw out his conviction (NT, URL).</i>	Заявивши провину за <u>злочин третього ступеня</u> , 24-річний Раві прийняв угоду з державними прокурорами, щоб відмовитися від усіх інших обвинувачення після того, як <u>апеляційний суд</u> відкинув його засудження. (переклад наш)
91.	<i>Even in a '<u>golden age</u>' for <u>gaming</u>, video game trade group's new <u>CEO</u> faces challenges (WP, URL).</i>	Навіть у " <u>золотий вік</u> " для <u>геймінгу</u> , новий <u>гендиректор</u> торгової групи відеоігор стикається з проблемами (переклад наш)
92.	<i>We have been through worse — the repeal of the <u>Corn Laws</u>, for instance, poisoned British politics for a generation after 1846 (WP, URL).</i>	Ми пережили гірше – скасування <u>хлібних законів</u> , наприклад, отруїли британську політику на покоління після 1846 р. (переклад наш)
93.	<i>The folly of <u>Brexit</u> is that it peers backwards at past glories (NT, URL).</i>	Нерозумність <u>Брексит</u> полягає в тому, що вона переглядає минулу славу (переклад наш)
94.	<i>Dear Democrats: <u>FDR's court-packing scheme</u> was a 'humiliating' defeat (WP, URL).</i>	Шановні демократи: <u>план Рузвельта</u> щодо судів був "принижуючою" поразкою (переклад наш)
95.	<i><u>Márquez wins Catalonia GP</u> after crash takes out <u>Challengers</u> (WP, URL).</i>	<u>Маркес</u> виграв <u>чемпіонат світу з шосейно-кільцевих мотоперегонів у Каталонії</u> , після аварії, що вивела <u>суперників</u> (переклад наш)
96.	<i>Sam Shepard, <u>Pulitzer Prize-winning playwright</u> and <u>Oscar-nominated actor</u>, dies at 73 (WP, URL).</i>	Сем Шепард, драматург <u>Пулітцерівської премії</u> і актор, <u>номінований на Оскар</u> , вмирає в 73 році (переклад наш)
97.	<i><u>Readers critique The Post: Dog clothes, Agent Orange</u> and how to remember <u>I.M. Pei</u> (WP, URL).</i>	Читачі критикують Пост: одяг для собак, <u>Агент Оранж</u> і як запам'ятати <u>I. М. Пей</u> (переклад наш)
98.	<i>The <u>Titanic's</u> heroic men - and the people who still honor them 107 years later (WP, URL).</i>	Героїчні чоловіки <u>«Титаніка»</u> - і люди, які все ще поважають їх 107 років потому (переклад наш)
99.	<i>It was here, in July 1945, that the first atomic bomb was detonated, the <u>prototype of the Fat Man</u> plutonium device that was delivered three weeks later from the heavens to the mortals of Nagasaki (NT, URL).</i>	Це сталося в липні 1945 року, коли перша атомна бомба була приведена в дію, <u>прототип ядерної зброї «Товстун»</u> , яке три тижні потому було скинуто на Нагасакі. (переклад наш)
100.	<i>Sarah suspects, but is not sure, that one of the younger <u>transgender boys</u> was in her <u>Girl Scout troop</u> (NT, URL).</i>	Сара підозрює, але не впевнена, що один з молодших <u>хлопчиків-трансгендерів</u> перебував у її команді <u>герлскаутів</u> (переклад наш)

101.	<i>I didn't read much as a child, because we didn't have books at home, but we did have a <u>bookmobile</u> that my siblings and I appreciated from time to time (NT, URL).</i>	Я не читав багато в дитинстві, тому що в нас не було книжок вдома, але у нас був <u>букмобіль</u> , який мої брати і сестри та я цінували час від часу (переклад наш)
------	---	---